

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2016 r.

Poz. 552

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 31 marca 2016 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Biurze Ochrony Rządu

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 296) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2014 r. poz. 170), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 502),
- 2) ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. poz. 616),
- 3) ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. o komisjach lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. poz. 1822),
- 4) ustawą z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1066 i 1735),
- 5) ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. poz. 1322),
- 6) ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1217),
- 7) ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1268)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 30 marca 2016 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 13, art. 15 ust. 1 i art. 16–19 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 502), które stanowią:

„Art. 13. 1. Funkcjonariusz lub żołnierz przebywający w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na zwolnieniu lekarskim otrzymuje uposażenie za czas przebywania na tym zwolnieniu na dotychczasowych zasadach do czasu upływu terminu określonego w zaświadczeniu lekarskim.

2. Funkcjonariusz lub żołnierz przebywający w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na zwolnieniu lekarskim może udokumentować czas przebywania na tym zwolnieniu zaświadczeniem lekarskim wystawionym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.”

Art. 15. „1. Funkcjonariuszom, którzy rozpoczęli służbę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nagrodę roczną za rok 2014 wylicza się według zasad dotychczasowych, z tym że do okresu, od którego uzależnione jest przyznanie nagrody rocznej, zalicza się okresy niewykonywania zadań służbowych z powodu: korzystania z urlopu wychowawczego, urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.”

„Art. 16. Pierwsze zestawienie zbiorcze przyczyn przebywania na zwolnieniach lekarskich właściwe organy przedstawiają za okres liczony od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 17. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 110b ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 110b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 2) art. 114 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 2 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 114 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 3) art. 95d ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 95d ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 4) art. 101 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 4 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 101 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 5) art. 125 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 5 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 125 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 6) art. 85 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 8 zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 8, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą

– nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 18. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w stosunku do funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej, Minister Sprawiedliwości w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz Minister Obrony Narodowej w stosunku do żołnierzy zawodowych, po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przedstawiają Sejmowi ocenę jej funkcjonowania, w szczególności w zakresie zasadności i skuteczności rozwiązań w niej przewidzianych.

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) art. 48–51 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. poz. 616), które stanowią:

„Art. 48. 1. Do postępowań w sprawie przyznania świadczeń odszkodowawczych wszczętych a niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. W przypadku pogorszenia się stanu zdrowia funkcjonariusza, które jest następstwem wypadku lub choroby, z których tytułu wypłacono jednorazowe odszkodowanie na podstawie przepisów dotychczasowych, zwiększenie tego odszkodowania ustala się na zasadach określonych w art. 11.

Art. 49. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 60b ustawy, o której mowa w art. 44, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 60b ustawy, o której mowa w art. 44, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 2 ust. 2, art. 3 i art. 11 ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 50, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 28 ust. 2 i art. 32 ust. 2 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 50. Traci moc ustawa z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. Nr 53, poz. 345, z późn. zm.^{a)}).

Art. 51. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.”;

- 3) art. 64, art. 65, art. 66 ust. 1, art. 68 i art. 70 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o komisjach lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. poz. 1822), które stanowią:

„Art. 64. Dotychczas stosowane kategorie zdrowia określające stopień zdolności fizycznej i psychicznej do służby ulegają zmianie:

- 1) w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w Biurze Ochrony Rządu:
  - a) kategoria „Z” staje się kategorią „A”,
  - b) kategoria „C” staje się kategorią „B”,
  - c) kategoria „N” staje się kategorią „C”,
- 2) w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym:
  - a) kategoria „Z” z oznaczeniem „A” staje się kategorią „Z” w stosunku do kandydatów i kategorią „A” w stosunku do funkcjonariuszy,
  - b) kategoria „Z” z oznaczeniem „C” staje się kategorią „B” w stosunku do funkcjonariuszy,
  - c) kategoria „N” z oznaczeniem „D” staje się kategorią „N” w stosunku do kandydatów i kategorią „C” w stosunku do funkcjonariuszy,
- 3) w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w Służbie Więziennej, Policji, Straży Granicznej oraz Państwowej Straży Pożarnej:
  - a) kategoria „C” staje się kategorią „B”,
  - b) kategoria „D” staje się kategorią „C”,
- 4) w stosunku do kandydatów do pracy w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych kontroli skarbowej, inspektorów i pracowników zatrudnionych w tych komórkach oraz kandydatów do pracy w wywiadzie skarbowym, a także pracowników wywiadu skarbowego:
  - a) kategoria „C” staje się kategorią „B”,
  - b) kategoria „D” staje się kategorią „C”

– w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy.

Art. 65. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy znosi się komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, powołane na podstawie dotychczasowych przepisów, z wyjątkiem Centralnej Komisji Lekarskiej, okręgowych komisji lekarskich oraz wojewódzkich komisji lekarskich, które znosi się z dniem 30 czerwca 2015 r.

2. W okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2015 r.:

- 1) zadania przewidziane niniejszą ustawą dla rejonowych komisji lekarskich wykonują dotychczasowe wojewódzkie komisje lekarskie;
- 2) zadania przewidziane niniejszą ustawą dla Centralnej Komisji Lekarskiej wykonuje dotychczasowa Centralna Komisja Lekarska, z wyjątkiem zadania określonego w art. 17 ust. 3 pkt 1, które wykonują dotychczasowe okręgowe komisje lekarskie.

3. W okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2015 r. Centralna Komisja Lekarska, utworzona na podstawie dotychczasowych przepisów działa w jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 22 ust. 1. Kierownik tej jednostki może zawierać z członkami komisji, w tym przewodniczącym, umowy o pracę albo umowy cywilnoprawne. Członkowie Centralnej Komisji Lekarskiej mogą być przez przewodniczącego czasowo wyznaczeni do orzekania w wojewódzkich lub okręgowych komisjach lekarskich.

4. Koszty wynagrodzenia za orzeczenia wydane przez komisje lekarskie, o których mowa w ust. 2, w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2015 r. są ponoszone przez jednostkę organizacyjną, o której mowa w art. 22 ust. 1.”

^{a)} Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1983 r. Nr 16, poz. 79, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 2001 r. Nr 81, poz. 877 oraz z 2004 r. Nr 43, poz. 411.

Art. 66. „1. Z dniem 1 lipca 2015 r. tworzy się komisje lekarskie, o których mowa w art. 1.”

„Art. 68. 1. Sprawy wszczęte i niezakończone przed komisjami lekarskimi przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, prowadzą dalej wojewódzkie komisje lekarskie, okręgowe komisje lekarskie albo Centralna Komisja Lekarska. Czynności podjęte w tych sprawach do dnia 31 grudnia 2014 r. pozostają w mocy, chyba że są sprzeczne z niniejszą ustawą.

2. Sprawy w przedmiocie sprzeciwu wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu z mocy prawa.

3. Sprawy wszczęte po dniu 1 stycznia 2015 r. i niezakończone przed dniem 1 lipca 2015 r. prowadzą dalej komisje lekarskie utworzone na podstawie niniejszej ustawy, z tym że sprawy prowadzone przez wojewódzkie komisje lekarskie prowadzą w dalszym ciągu rejonowe komisje lekarskie, a sprawy prowadzone przez okręgowe komisje lekarskie i Centralną Komisję Lekarską prowadzi w dalszym ciągu Centralna Komisja Lekarska.

4. Sprawy, o których mowa w ust. 1 i 3, w tym zebrana w toku postępowań dokumentacja, również wytworzona w formie elektronicznej, zostaną przekazane komisjom lekarskim utworzonym na podstawie niniejszej ustawy zgodnie z właściwością określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 19 ust. 3 albo Centralnej Komisji Lekarskiej w terminie do dnia 30 września 2015 r.”

„Art. 70. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r., z wyjątkiem art. 60 pkt 6 i art. 63 pkt 5 i 6, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 4) art. 23, art. 24 i art. 26 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1066 i 1735), które stanowią:

„Art. 23. 1. Lekarze, lekarze dentyści, felczerzy i starsi felczerzy upoważnieni do wystawiania zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby, pobytu w szpitalu albo innym przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne albo konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny, zwanych dalej „zaświadczeniami lekarskimi”, mogą wystawiać zaświadczenia lekarskie zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2017 r.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, lekarz, lekarz dentysta, felczer lub starszy felczer wystawiający zaświadczenia lekarskie informują ubezpieczonego o konieczności doręczenia zaświadczenia lekarskiego odpowiednio płatnikowi zasiłku lub płatnikowi składek w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania. Przepisy art. 62 ustawy, o której mowa w art. 1, stosuje się w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Do zaświadczeń lekarskich stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) art. 51 ust. 2b i 2d ustawy, o której mowa w art. 3 niniejszej ustawy,
- 2) art. 121d ust. 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 4 niniejszej ustawy,
- 3) art. 125d ust. 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 5 niniejszej ustawy,
- 4) art. 105d ust. 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 7 niniejszej ustawy,
- 5) art. 108d ust. 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 9 niniejszej ustawy,
- 6) art. 94 § 2b i 2d ustawy, o której mowa w art. 10 niniejszej ustawy,
- 7) art. 45 § 6b i 6d ustawy, o której mowa w art. 13 niniejszej ustawy,
- 8) art. 60d ust. 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 14 niniejszej ustawy,
- 9) art. 96d ust. 1 i 3 ustawy, o której mowa w art. 17 niniejszej ustawy,
- 10) art. 60e ust. 1 i 3 ustawy, o której mowa w art. 20 niniejszej ustawy

– w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. Lekarze, lekarze dentyści, felczerzy i starsi felczerzy upoważnieni do wystawiania zaświadczeń lekarskich na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przez okres, o którym mowa w ust. 1, mogą wystawiać zaświadczenia lekarskie zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, bez konieczności składania oświadczenia, o którym mowa w art. 54 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

5. Zaświadczenia lekarskie są równoważne z dowodami stwierdzającymi czasową niezdolność do pracy z powodu choroby, pobytu w szpitalu albo innym przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne albo konieczność osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny, o których mowa w art. 53 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 24. 1. Płatnicy składek na ubezpieczenie chorobowe w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, 689 i 1037), obowiązani do przekazywania dokumentów niezbędnych do prowadzenia kont płatników składek i kont ubezpieczonych oraz korekty tych dokumentów przez transmisję danych w formie dokumentu elektronicznego na podstawie art. 47a ust. 1 tej ustawy, są obowiązani utworzyć profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie później niż do dnia 31 grudnia 2015 r.

2. Płatnik składek nieposiadający profilu informacyjnego płatnika składek informuje ubezpieczonego podlegającego ubezpieczeniu chorobowemu, w formie pisemnej, do dnia 31 grudnia 2015 r., o obowiązku dostarczania, począwszy od dnia 1 stycznia 2016 r., wydruku zaświadczenia lekarskiego albo zaświadczenia lekarskiego, o których mowa w art. 55a ust. 6 i 7 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, w przypadku utworzenia profilu informacyjnego płatnika składek, w terminie 7 dni od dnia utworzenia tego profilu informuje ubezpieczonego, w formie pisemnej, o ustaniu obowiązku dostarczania wydruku zaświadczenia lekarskiego albo zaświadczenia lekarskiego, o których mowa w art. 55a ust. 6 i 7 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

„Art. 26. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2–7, art. 2, art. 3 pkt 1 lit. b, art. 4 pkt 1 i 4, art. 5 pkt 1 i 4, art. 7 pkt 1 i 4, art. 9 pkt 1 i 4, art. 10 pkt 1 lit. b, art. 11 pkt 1 i 4, art. 13 pkt 1 lit. b, art. 14 pkt 1 i 4, art. 16 pkt 1 i 3, art. 17 pkt 1 i 4, art. 20 pkt 1 i 5, art. 24 i art. 25, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
  - 2) (uchylony)
  - 3) art. 6 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.”;
- 5) art. 138 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. poz. 1322), który stanowi:
- „Art. 138. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2015 r.”;
- 6) art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1217), które stanowią:

„Art. 21. 1. Przepisy ustaw, o których mowa w art. 2, art. 3, art. 6–10, art. 12, art. 13, art. 15 i art. 16, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się również do osób, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pobierają zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, podwyższony zasiłek macierzyński lub uposażenie przysługują przez okres od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do końca okresu odpowiadającego okresowi urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. b tiret pierwsze i lit. c tiret pierwsze oraz pkt 6, art. 14 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. a oraz art. 17, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 7) art. 28–32 i art. 36 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1268), które stanowią:

„Art. 28. 1. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub jego części albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub jego części ma prawo do tego urlopu lub jego części na zasadach określonych, odpowiednio, w art. 182¹ i art. 183 § 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

2. Pracownik, o którym mowa w ust. 1, ma prawo do urlopu rodzicielskiego w wymiarze odpowiadającym różnicy między wymiarem tego urlopu określonym w art. 182^{1a} § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, a wymiarem udzielonego dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub jego części albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub jego części.

3. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 1, urlopu rodzicielskiego, o którym mowa w art. 182^{1a} § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, udziela się na pisemny wniosek, składany nie później niż do dnia zakończenia udzielonego wcześniej urlopu.

Art. 29. 1. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z urlopu rodzicielskiego lub jego części może złożyć pisemny wniosek o łączenie korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu w wymiarze nie wyższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy w terminie wynikającym z art. 182¹ § 6 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, stosowanym odpowiednio do łączenia urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu w wymiarze nie wyższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy.

2. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z części urlopu rodzicielskiego może złożyć pisemny wniosek o kolejną część tego urlopu w terminie wynikającym z art. 182^{1a} § 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 30. 1. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z części urlopu wychowawczego może złożyć pisemny wniosek o kolejną część tego urlopu w terminie wynikającym z przepisów dotychczasowych.

2. Pracownik korzystający w dniu wejścia w życie ustawy z obniżenia wymiaru czasu pracy do wymiaru nie niższego niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy w okresie, w którym mógłby korzystać z urlopu wychowawczego, może złożyć kolejny pisemny wniosek o obniżenie wymiaru czasu pracy do wymiaru nie niższego niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy w okresie, w którym mógłby korzystać z urlopu wychowawczego, w terminie wynikającym z art. 186⁷ § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 31. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 28 ust. 2, ubezpieczony ma prawo do zasiłku, w wymiarze, o którym mowa w art. 31 ust. 2 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 10, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przez okres stanowiący różnicę pomiędzy okresem określonym w tym przepisie a okresem pobierania zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub ich części na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Przepisy art. 31 ust. 3d i 3e ustawy zmienianej w art. 10, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio.

Art. 32. Przepisy art. 28–31 stosuje się odpowiednio do policjanta, strażaka, żołnierza zawodowego oraz funkcjonariusza: Straży Granicznej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Celnej, korzystających w dniu wejścia w życie ustawy z dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego albo urlopu wychowawczego.”

„Art. 36. Ustawa wchodzi w życie z dniem 2 stycznia 2016 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 6, który wchodzi w życie z dniem 1 marca 2016 r.”.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 31 marca 2016 r. (poz. 552)

USTAWA

z dnia 16 marca 2001 r.

o Biurze Ochrony Rządu

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się Biuro Ochrony Rządu jako jednolitą, umundurowaną, uzbrojoną formację, zwaną dalej „BOR”, wykonującą zadania z zakresu ochrony osób, obiektów i urządzeń.

2. Nazwa Biuro Ochrony Rządu i jej skrót BOR przysługuje wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.

Art. 2. 1. Do zadań BOR, z zastrzeżeniem ust. 2, należy ochrona:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 2) innych osób ze względu na dobro państwa;
- 3) byłych prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 356, z 1998 r. poz. 1065 oraz z 2011 r. poz. 407 i 654);
- 4) delegacji państw obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz przedstawicielstw przy organizacjach międzynarodowych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) obiektów i urządzeń o szczególnym znaczeniu oraz zapewnienie ich funkcjonowania;
- 7) prowadzenie rozpoznania pirotechniczno-radiologicznego obiektów Sejmu i Senatu;
- 8) obiektów służących Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, podejmuje decyzję o objęciu ochroną osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, podejmuje decyzję o zakresie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 i 6–8.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, podejmuje decyzję o prowadzeniu rozpoznania pirotechniczno-radiologicznego obiektów, o których mowa w ust. 1 pkt 7, na wnioski lub po porozumieniu z Szefem Kancelarii Sejmu i Szefem Kancelarii Senatu.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 5, przez funkcjonariuszy BOR, uwzględniając w szczególności:

- 1) tryb kierowania funkcjonariuszy BOR do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 5, oraz odwoływania ich z tych zadań;
- 2) wymogi, jakie powinni spełniać funkcjonariusze BOR wykonujący zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 5;
- 3) należności i świadczenia związane z wykonywaniem przez funkcjonariuszy BOR zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 5.

Art. 3. Organy administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz państwowe i inne jednostki organizacyjne zapewniają BOR niezbędne warunki do wykonywania zadań określonych w ustawie.

Art. 4. Dzień 12 czerwca ustanawia się świętem BOR.

Art. 5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze zarządzenia, nadaje BOR sztandar oraz określa jego wzór.

Rozdział 2

Organizacja BOR

Art. 6. 1. Szef BOR podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Szef BOR jest przełożonym funkcjonariuszy BOR, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, oraz pracowników zatrudnionych w BOR.

3. Szefa BOR powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

4. Zastępców Szefa BOR, na wniosek Szefa BOR, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

5. W razie opróżnienia stanowiska Szefa BOR, minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu powołania nowego szefa, powierza pełnienie obowiązków Szefa BOR jednemu z jego zastępców, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

6. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez Szefa BOR, minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego szefa, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków Szefa BOR jednemu z jego zastępców.

Art. 7. Szef BOR kieruje BOR i zapewnia sprawne oraz efektywne wykonywanie jego zadań, w szczególności poprzez:

- 1) organizowanie ochrony;
- 2) prowadzenie polityki kadrowej;
- 3) określanie oraz wykonywanie programu szkolenia funkcjonariuszy i doskonalenia zawodowego pracowników, a także zapewnianie im właściwych warunków i trybu szkolenia;
- 4) współdziałanie z centralnymi organami administracji rządowej podległymi ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, jednostkami organizacyjnymi podporządkowanymi, podległymi oraz nadzorowanymi przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub Ministra Obrony Narodowej oraz innymi organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego w zakresie zadań realizowanych przez BOR i te organy.

Art. 7a. 1. Szef BOR, w celu realizacji zadań BOR, określonych w art. 2 ust. 1, może zarządzić o zastosowaniu urządzeń uniemożliwiających telekomunikację na określonym obszarze, przez czas niezbędny do wykonywania czynności przez BOR, z uwzględnieniem konieczności minimalizacji skutków braku możliwości korzystania z usług telekomunikacyjnych.

2. O zastosowaniu urządzeń, o których mowa w ust. 1, Szef BOR niezwłocznie informuje Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Art. 8. 1. Szef BOR wykonuje zadania bezpośrednio oraz przy pomocy swoich zastępców i szefów komórek organizacyjnych.

2. Szefa BOR w czasie jego nieobecności zastępuje wyznaczony przez niego jeden z jego zastępców.

3. Szef BOR może upoważnić swoich zastępców, a także innych funkcjonariuszy, do podejmowania decyzji w określonych sprawach.

4. Zastępcy Szefa BOR oraz szefowie komórek organizacyjnych wykonują zadania zgodnie z zakresami zadań określonymi przez Szefa BOR.

Art. 9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, przy uwzględnieniu zasad ochrony informacji niejawnych, szczegółową strukturę organizacyjną BOR.

Art. 10. Wydatki związane z funkcjonowaniem BOR są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Rozdział 3

Formy działania i zakres uprawnień BOR

Art. 11. W celu zapewnienia ochrony, o której mowa w art. 2 ust. 1, BOR w szczególności:

- 1) planuje zabezpieczenie osób, obiektów i urządzeń;
- 2) rozpoznaje i analizuje potencjalne zagrożenia;
- 3) zapobiega powstawaniu zagrożeń;
- 4) koordynuje realizację działań ochronnych;

- 5) wykonuje bezpośrednią ochronę;
- 6) zabezpiecza obiekty i urządzenia;
- 7) doskonalili metody pracy.

Art. 12. 1. W zakresie swoich zadań BOR wykonuje czynności administracyjno-porządkowe oraz podejmuje działania profilaktyczne.

2. Funkcjonariusz w toku wykonywania czynności służbowych jest obowiązany do respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka.

3. BOR w zakresie koniecznym do wykonywania zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1, korzysta z pomocy i informacji uzyskanych w szczególności przez: Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Straż Graniczną, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Żandarmerię Wojskową.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb przekazywania BOR informacji uzyskanych przez podmioty, o których mowa w ust. 3, z uwzględnieniem:

- 1) sytuacji, w których informacje są przekazywane;
- 2) przypadków nieprzekazania informacji lub ograniczenia ich zakresu;
- 3) sposobu udokumentowania tych informacji oraz
- 4) podmiotów upoważnionych do ich przekazywania.

Art. 13. 1. Funkcjonariusz, wykonując zadania, o których mowa w art. 2 ust. 1, ma prawo:

- 1) wydawać polecenia osobom, których zachowanie może stworzyć zagrożenie dla bezpieczeństwa osób, obiektów i urządzeń podlegających ochronie BOR, a w szczególności wydawać polecenia:
  - a) opuszczenia przez osoby miejsca, w którym przebywanie może stanowić zagrożenie dla realizacji zadania,
  - b) zatrzymania pojazdu,
  - c) usunięcia pojazdu z miejsca postoju;
- 2) legitymować osoby w celu ustalenia ich tożsamości;
- 3) zatrzymywać osoby stwarzające w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz dla mienia, a także osoby w sposób rażąco naruszające porządek publiczny;
- 4) dokonywać kontroli osobistej, a także przeglądać zawartość bagaży i sprawdzać ładunki i pomieszczenia, w sytuacjach, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa ochranianych osób, obiektów i urządzeń;
- 5) żądać niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki są obowiązane, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy;
- 6) zwracać się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracać się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy.

2. Osobie zatrzymanej na podstawie ust. 1 pkt 3 przysługują uprawnienia przewidziane w Kodeksie postępowania karnego.

3. Zatrzymanie osoby może nastąpić tylko wówczas, gdy czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, okazały się nieskuteczne.

4. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać, w przypadku uzasadnionej potrzeby lub na prośbę tej osoby, badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

5. Czynności, o których mowa w ust. 1, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem uprawnień osób, wobec których czynności te są podejmowane.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 4, w sposób zapewniający ochronę zdrowia osoby zatrzymanej. Rozporządzenie powinno określić w szczególności osoby właściwe do przeprowadzenia badań, przypadki użycia specjalnego środka transportu oraz sposób dokumentowania przypadków uniemożliwienia przeprowadzenia badania.

Art. 14. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 9–13 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628 i 1165 oraz z 2014 r. poz. 24 i 1199), funkcjonariusz może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 5, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13, 17 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2 i pkt 3 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3, 5 i 6 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 15. (uchylony)

Art. 16. BOR w zakresie działań, o których mowa w art. 12 ust. 1:

- 1) zapobiega popełnianiu przestępstw przeciwko osobom ochranianym;
- 2) ujawnia osoby i zdarzenia oraz rozpoznaje miejsca i zjawiska mogące mieć związek z zagrożeniem osób ochranianych oraz bezpieczeństwa obiektów i urządzeń objętych ochroną;
- 3) współdziała z Policją, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencją Wywiadu, Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu Wojskowego, Żandarmerią Wojskową, Strażą Graniczną oraz Państwową Strażą Pożarną w zakresie uzyskiwania informacji o zagrożeniach dla osób lub obiektów i urządzeń chronionych;
- 4) utrzymuje kontakty z osobami, które mogłyby udzielić mu pomocy.

Art. 17. 1. BOR prowadzi działania, o których mowa w art. 12 ust. 1, poprzez:

- 1) gromadzenie i przetwarzanie informacji mogących wpłynąć na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1;
- 2) planowanie i systematyczne sprawdzanie obiektów i urządzeń objętych ochroną, w celu zapewnienia bezpiecznej realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1;
- 3) korzystanie z informacji i danych, przechowywanych w zbiorach ewidencji kryminalnej i zbiorach archiwalnych, dla wyeliminowania potencjalnego zagrożenia dla osób, obiektów i urządzeń ochranianych.

2. Przetwarzanie danych osobowych BOR może prowadzić bez wiedzy i zgody osoby, której one dotyczą, o ile służy to realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1.

3. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2, przechowuje się przez okres niezbędny do wykonywania ustawowych zadań przez BOR. Weryfikacji tych danych dokonuje się co 5 lat od dnia ich uzyskania.

4. Zbiory danych osobowych, uzyskanych w trybie art. 16 pkt 3, nie podlegają rejestracji.

Art. 18. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, szczegółowy zakres i formy wykonywania działań, o których mowa w art. 17.

Art. 19. 1. BOR przy wykonywaniu swoich zadań w szczególnie uzasadnionych przypadkach może korzystać z pomocy osób niebędących funkcjonariuszami. Zabronione jest ujawnianie danych o osobach udzielających pomocy BOR.

2. Dane o osobach, o których mowa w ust. 1, mogą być ujawnione na żądanie prokuratora, w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez te osoby przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z podejmowaniem działań, o których mowa w art. 12 ust. 1. Ujawnienie tych danych następuje w trybie określonym w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra (Dz. U. poz. 491, z późn. zm.¹⁾).

3. Za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, osobom niebędącym funkcjonariuszami może być przyznane jednorazowe wynagrodzenie wypłacane ze środków znajdujących się w dyspozycji BOR.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. poz. 443 i 943, z 1998 r. poz. 860, z 2006 r. poz. 1592, z 2007 r. poz. 162, z 2010 r. poz. 1228 oraz z 2012 r. poz. 908.

4. Do wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio art. 30 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.²⁾).

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, określi, w drodze zarządzenia, szczegółowe zasady wydatkowania i kontroli środków, o których mowa w ust. 3. Zarządzenie nie podlega ogłoszeniu.

Rozdział 4 Służba w BOR

Art. 20. 1. Służbę w BOR może pełnić osoba posiadająca obywatelstwo polskie, nieposzlakowaną opinię, niekarana za popełnienie przestępstwa, korzystająca z pełni praw publicznych, posiadająca co najmniej średnie wykształcenie, z zastrzeżeniem ust. 2, oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacji uzbrojonej i gotowa podporządkować się dyscyplinie służbowej.

2. Szef BOR może wyrazić zgodę na pełnienie służby kandydackiej w BOR przez kandydata, który nie posiada wykształcenia średniego, jeżeli w toku postępowania kwalifikacyjnego stwierdzono, że kandydat wykazuje szczególne predyspozycje do tej służby.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego do służby przygotowawczej oraz do służby kandydackiej, w sposób zapewniający spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 1 i 2, z uwzględnieniem postępowania z osobami nieposiadającymi wykształcenia średniego oraz predyspozycji tych osób do służby, a także odrębności trybów tych postępowań.

Art. 21. 1. O zdolności fizycznej i psychicznej do służby w BOR orzekają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przy określaniu zdolności fizycznej i psychicznej osoby podlegającej kwalifikacji wojskowej do służby kandydackiej w BOR orzeczenia komisji lekarskich podległych Ministrowi Obrony Narodowej są równoznaczne z orzeczeniami komisji lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. (uchylony)³⁾

Art. 22. Przed podjęciem służby funkcjonariusz składa ślubowanie według następującej roty:

„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza Biura Ochrony Rządu ślubuję służyć wiernie Narodowi Polskiemu, mając zawsze na względzie interes Państwa Polskiego, nawet z narażeniem własnego życia.

Ślubuję przestrzegać Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązującego porządku prawnego oraz ofiarnie i sumiennie wykonywać powierzone mi obowiązki, przestrzegać dyscypliny służbowej, wykonywać polecenia przełożonych, dochować tajemnic związanych ze służbą, strzec dobrego imienia służby, honoru i godności.”.

Funkcjonariusz składający ślubowanie, po jego zakończeniu, może dodać wyrazy „Tak mi dopomóż Bóg.”.

Art. 23. 1. Stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.

2. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie personalnym o mianowaniu funkcjonariusza.

3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy.

4. Warunku, o którym mowa w ust. 3, nie stosuje się do funkcjonariusza – kobiety w służbie przygotowawczej oraz absolwentów szkół wyższych.

4a. Mianowanie może nastąpić po uzyskaniu poświadczenia bezpieczeństwa upoważniającego do dostępu do informacji niejawnych, wymaganego na określonym stanowisku służbowym.

5. Funkcjonariuszowi wydaje się legitymację służbową i identyfikator służbowy BOR.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 362, 596, 769, 1278, 1342, 1448, 1529 i 1540, z 2013 r. poz. 888, 1027, 1036, 1287, 1304, 1387 i 1717, z 2014 r. poz. 223, 312, 567, 598, 773, 915, 1052, 1215, 1328, 1563, 1644, 1662 i 1863, z 2015 r. poz. 73, 211, 251, 478, 693, 699, 860, 933, 978, 1197, 1217, 1259, 1296, 1321, 1322, 1333, 1569, 1595, 1607, 1688, 1767, 1844, 1893, 1925, 1932, 1992 i 2299 oraz z 2016 r. poz. 188 i 195.

³⁾ Przez art. 56 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o komisjach lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. poz. 1822), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje i wzory legitymacji służbowych funkcjonariusza oraz organy właściwe do ich wydawania i dokonywania wpisów, z uwzględnieniem informacji w nich zawartych oraz postępowania w przypadku utraty lub odnalezienia legitymacji.

Art. 24. 1. Osobę zgłaszającą się do podjęcia służby w BOR mianuje się funkcjonariuszem w służbie przygotowawczej na okres 3 lat.

2. Po upływie okresu służby przygotowawczej i uzyskaniu pozytywnej opinii służbowej funkcjonariusza mianuje się na stałe.

3. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza, Szef BOR może skrócić okres służby przygotowawczej funkcjonariusza albo zwolnić go od odbywania tej służby.

4. Szef BOR może przedłużyć okres służby przygotowawczej o okres przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych w przypadku przerwy trwającej ponad 3 miesiące.

Art. 25. 1. Do mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe, przenoszenia oraz zwalniania z tych stanowisk właściwy jest Szef BOR.

2. Od decyzji Szefa BOR służy odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 25a. Funkcjonariusza zwalnia się ze stanowiska służbowego i przenosi do dyspozycji Szefa BOR w przypadku odmowy wydania mu poświadczenia bezpieczeństwa zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. poz. 1228 oraz z 2015 r. poz. 21, 1224 i 2281).

Art. 26. 1. Funkcjonariusz w służbie stałej, zwolniony z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego, może być przeniesiony do dyspozycji Szefa BOR, jeżeli przewiduje się mianowanie go na inne stanowisko służbowe lub zwolnienie ze służby.

2. Właściwym do przeniesienia funkcjonariusza do dyspozycji jest:

- 1) minister właściwy do spraw wewnętrznych w stosunku do Szefa BOR i jego zastępców;
- 2) Szef BOR w stosunku do pozostałych funkcjonariuszy.

3. Okres pozostawania funkcjonariusza w dyspozycji nie może być dłuższy niż dwanaście miesięcy.

4. (uchylony)

Art. 27. 1. Czas pełnienia służby przez funkcjonariusza jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.

2. Czas pełnienia służby przez funkcjonariusza wynosi 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym, nieprzekraczającym 6 miesięcy.

3. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 funkcjonariuszowi przysługuje czas wolny od służby w tym samym wymiarze.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rozkład czasu służby, tryb udzielania czasu wolnego w zamian za służbę w wymiarze przekraczającym 40 godzin tygodniowo, uwzględniając organizację służby, sposób pełnienia dyżurów domowych, właściwość przełożonych do określania harmonogramu służby, okoliczności uzasadniające przedłużenie czasu służby, jak również niezbędny czas na wypoczynek funkcjonariusza po służbie oraz sposób prowadzenia ewidencji czasu służby.

Art. 28. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wymagania w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz na stanowisku szefa komórki organizacyjnej lub innym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem sposobu ustalania kwalifikacji zawodowych i zaliczania ich do poszczególnych grup i specjalności oraz przypadków, w których wymagania te mogą być obniżone.

Art. 29. 1. Funkcjonariusz podlega corocznemu opiniowaniu służbowemu.

2. Przełożony funkcjonariusza może wydać opinię służbową o funkcjonariuszu także w innym terminie niż określony w ust. 1, jednakże nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od wydania poprzedniej opinii.

3. W wydanej opinii służbowej przełożony zamieszcza ogólną ocenę o opiniowanym funkcjonariuszu wyrażoną w skali od 1 do 6 (niedostateczna, mierna, dostateczna, dobra, bardzo dobra, wzorowa).

4. Przełożony jest obowiązany zapoznać funkcjonariusza z wydaną o nim opinią służbową w ciągu 30 dni od dnia jej sporządzenia.

5. W przypadku gdy niemożliwe jest zapoznanie funkcjonariusza z opinią służbową w terminie, o którym mowa w ust. 4, termin ten biegnie od dnia ustania przeszkody.

6. Funkcjonariuszowi przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej o nim opinii służbowej do wyższego przełożonego w terminie 14 dni od dnia zapoznania się z opinią.

7. Od opinii wydanej przez Szefa BOR przysługuje funkcjonariuszowi odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

8. Opinia służbowa wydana wskutek odwołania, w trybie określonym w ust. 6 i 7, jest ostateczna.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniovania służbowego funkcjonariuszy, zapoznania się ich z opinią służbową oraz przypadki, w których zapoznanie się nie jest możliwe w terminie, o którym mowa w ust. 4, a także tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań od opinii służbowych.

Art. 29a. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany utrzymywać sprawność fizyczną zapewniającą wykonywanie przez niego zadań służbowych, w szczególności poprzez uczestnictwo w zajęciach z wychowania fizycznego oraz zajęciach sportowych.

2. Sprawność fizyczną, o której mowa w ust. 1, ocenia się na podstawie wyników testu sprawności fizycznej funkcjonariuszy.

3. Szef BOR określi, w drodze zarządzenia, zakres, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania oraz szczegółowy sposób oceniania testu sprawności fizycznej funkcjonariuszy, uwzględniając charakter służby w BOR.

4. Szef BOR może określić, w drodze zarządzenia, zadania z zakresu wychowania fizycznego realizowane w BOR oraz formy organizacyjne wychowania fizycznego i sposób ich finansowania, uwzględniając charakter służby w BOR.

5. Szef BOR może określić, w drodze zarządzenia, wymagania wobec osób prowadzących zajęcia, mając na celu utrzymanie sprawności fizycznej funkcjonariuszy zapewniającej wykonywanie przez nich zadań służbowych, uwzględniając charakter służby w BOR.

Art. 30. 1. Funkcjonariusz może być oddelegowany do pełnienia służby w innej miejscowości na okres do 12 miesięcy, z urzędu lub na własną prośbę. Za zgodą funkcjonariusza okres oddelegowania może zostać przedłużony.

2. W sprawach oddelegowania funkcjonariusza właściwy jest Szef BOR.

Art. 30a. 1. Do funkcjonariuszy stosuje się przepisy Kodeksu pracy, z wyjątkiem art. 186⁷, dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Jeżeli oboje rodzice są funkcjonariuszami z uprawnień może korzystać tylko jedno z nich.

Art. 30b. ⁴⁾ Jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa funkcjonariusza w czasie jego nieobecności w służbie w związku z przebywaniem na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim lub urlopie wychowawczym, można w tym celu zatrudnić pracownika na podstawie umowy o pracę na czas określony, obejmujący czas tej nieobecności.

Art. 31. 1. Funkcjonariuszowi można powierzyć pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku na czas nieprzekraczający 12 miesięcy. W takim przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

2. Szef BOR może oddelegować funkcjonariusza, za jego zgodą, do pełnienia zadań służbowych poza BOR w urzędach obsługujących organy administracji rządowej. W takim przypadku Szef BOR przyznaje uposażenie oraz inne świadczenia przysługujące w czasie oddelegowania.

3. W przypadku oddelegowania do wykonywania zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5, funkcjonariusz zachowuje uprawnienia przysługujące mu na ostatnio zajmowanym stanowisku, z uwzględnieniem zaistniałych zmian mających wpływ na dotychczas nabyte uprawnienia. Po powrocie do kraju funkcjonariusz powraca na to samo lub równorzędne stanowisko.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb oddelegowania, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem danych zawartych w rozkazie personalnym o oddelegowaniu oraz instytucji właściwych do wypłacania uposażeń i innych należności pieniężnych oddelegowanemu funkcjonariuszowi.

Art. 32. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w przypadku wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1268), która weszła w życie z dniem 2 stycznia 2016 r.

2. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadku:

- 1) orzeczenia przez komisję lekarską trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne;
- 2) otrzymania miernej ogólnej oceny w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) otrzymania miernych ogólnych ocen w dwóch kolejnych opiniach służbowych w okresie służby stałej;
- 4) likwidacji zajmowanego przez niego stanowiska służbowego, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na inne równorzędne stanowisko.

3. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.

4. Funkcjonariusz, który nie wyraził zgody na przeniesienie na niższe stanowisko z przyczyn, o których mowa w ust. 2, może być zwolniony ze służby.

Art. 33. 1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

2. Funkcjonariusza można zawiesić w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego o przestępstwo nieumyślne ścigane z oskarżenia publicznego oraz postępowania dyscyplinarnego, jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć do czasu ukończenia postępowania karnego.

4. Funkcjonariusza zawiesza w czynnościach służbowych szef BOR. Od decyzji o zawieszeniu przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych w terminie 7 dni od dnia doręczenia. Złożenie odwołania nie wstrzymuje decyzji o zawieszeniu.

5. Funkcjonariusza zawieszonego w czynnościach służbowych odsuwa się od pełnienia obowiązków służbowych oraz odbiera się mu legitymację służbową, broń służbową i identyfikator służbowy BOR.

Art. 34.⁵⁾ Funkcjonariusz może być skierowany do komisji lekarskiej podległej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych:

- 1) z urzędu lub na jego wniosek – w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych chorób ze służbą;
- 2) z urzędu – w celu sprawdzenia prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby lub prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego.

Art. 34a.⁶⁾ 1. Funkcjonariusz jest obowiązany poddać się badaniom zleconym przez komisję lekarską, w tym również badaniom specjalistycznym, psychologicznym i dodatkowym.

2. W przypadku gdy przeprowadzone badania i zgromadzona dokumentacja nie pozwalają na wydanie orzeczenia, funkcjonariusz może zostać skierowany na obserwację w podmiocie leczniczym, jeżeli wyraża na to zgodę.

Art. 35. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadku:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską;
- 2) otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) otrzymania niedostatecznych ocen w dwóch kolejnych opiniach służbowych w okresie służby stałej;
- 4) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z urzędu;
- 6) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 7) osiągnięcia wieku:
  - a) przez podoficera, chorążego i oficera młodszego – 55 lat,

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, ustawy o Biurze Ochrony Rządu, ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawy o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 502), która weszła w życie z dniem 1 czerwca 2014 r.

⁶⁾ Dodany przez art. 56 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- b) przez oficera starszego – 58 lat,
- c) przez generała – 60 lat;
- 8) prawomocnej odmowy wydania poświadczenia bezpieczeństwa zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;
- 9) z dniem zakończenia dwunastomiesięcznego okresu pozostawania w dyspozycji.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadku:

- 1) otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej w okresie służby stałej;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo inne niż określone w ust. 1 pkt 5;
- 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach samorządu terytorialnego lub stowarzyszeniach;
- 4) nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej;
- 4a)⁷⁾ dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na badania, o których mowa w art. 34a ust. 1, lub niepoddania się im, albo w przypadku dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na obserwację w podmiocie leczniczym, w przypadku wyrażenia zgody przez funkcjonariusza, chyba że skierowanie do komisji lekarskiej nastąpiło na wniosek funkcjonariusza;
- 5) likwidacji komórki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełni służbę, lub zmniejszenia jej stanu etatowego, jeżeli przeniesienie funkcjonariusza do innej komórki lub na inne stanowisko nie jest możliwe;
- 6)⁸⁾ upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby.

3. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w terminie 3 miesięcy od dnia pisemnego zgłoszenia przez niego wystąpienia ze służby.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 5, zwolnienie następuje po upływie 9 miesięcy, a w przypadku służby przygotowawczej – po upływie 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji o likwidacji komórki organizacyjnej lub zmniejszenia stanu etatowego.

5. Terminy, o których mowa w ust. 3 i 4, mogą być skracane za zgodą stron.

Art. 36. 1. W przypadku uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego albo w razie uchylenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia stopnia lub kary wydalenia ze służby, ulegają uchyleniu skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w związku z wyznaczeniem na niższe stanowisko lub obniżeniem stopnia. O uchyleniu innych skutków decyzję podejmuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

2. W przypadku uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo wydania prawomocnego wyroku uniewinniającego, ulegają uchyleniu wszystkie skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w postępowaniu dyscyplinarnym, przeprowadzonym w związku z orzeczeniem sądu lub postanowieniem prokuratora.

3. W przypadku gdy podstawę orzeczenia kary dyscyplinarnej stanowiły inne przewinienia niż określone w ust. 2, decyzję o uchyleniu skutków, jakie wynikły dla funkcjonariusza w wyniku postępowania dyscyplinarnego, podejmuje minister właściwy do spraw wewnętrznych. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli zwolniony funkcjonariusz, w ciągu 14 dni od zajścia okoliczności uzasadniających przywrócenie do służby, zgłosi gotowość jej podjęcia, Szef BOR przywróci go na poprzednie stanowisko lub mianuje na równorzędne, o ile to będzie możliwe.

Art. 37. 1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby nie może nastąpić przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania wykonywania obowiązków służbowych z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.

2. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz ust. 2 pkt 2 nie może nastąpić przed upływem 3 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.

⁷⁾ Dodany przez art. 56 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁸⁾ Dodany przez art. 4 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

Art. 38.⁹⁾ 1. Funkcjonariusza nie można zwolnić ze służby w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego lub urlopu wychowawczego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 35 ust. 1 pkt 4, 5 i 8 oraz ust. 2 pkt 2, 3 i 5.

2. W razie zwolnienia funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 35 ust. 2 pkt 5 w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego lub urlopu rodzicielskiego przysługuje mu uposażenie do końca okresu ciąży oraz trwania wymienionego urlopu.

Art. 39. Funkcjonariusza zwalnia ze służby:

- 1) oficera – minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 2) chorążego, podoficera i szeregowego – Szef BOR.

Art. 40. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby oraz, na swój wniosek, opinię służbową.

2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby oraz odwołać się do wyższego przełożonego od opinii służbowej w terminie 7 dni od dnia otrzymania opinii. Od opinii Szefa BOR służy odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe dane, które należy podać w świadectwie służby oraz w opinii służbowej, z uwzględnieniem sposobu wydawania i prostowania świadectw służby oraz odwoływania się od opinii służbowej.

Rozdział 5

Korpusy i stopnie funkcjonariuszy

Art. 41. W BOR obowiązują następujące korpusy i stopnie służbowe:

- 1) korpus szeregowych:
  - a) szeregowy,
  - b) starszy szeregowy;
- 2) korpus podoficerów:
  - a) kapral,
  - b) plutonowy,
  - c) sierżant,
  - d) starszy sierżant;
- 3) korpus chorążych:
  - a) młodszy chorąży,
  - b) chorąży,
  - c) starszy chorąży;
- 4) korpus oficerów:
  - a) podporucznik,
  - b) porucznik,
  - c) kapitan,
  - d) major,
  - e) podpułkownik,
  - f) pułkownik,
  - g) generał brygady,
  - h) generał dywizji.

Art. 42. 1. Na stopień szeregowego mianuje się funkcjonariusza z dniem mianowania na stanowisko służbowe.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

2. Na stopnie szeregowych oraz na stopnie podoficerskie i stopnie chorążych mianuje Szef BOR lub upoważnieni przez niego szefowie komórek organizacyjnych.

Art. 43. Na pierwszy stopień oficerski oraz stopnie generalskie mianuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Na pozostałe stopnie oficerskie mianuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 44. 1. Mianowanie na stopnie podoficerskie lub na stopnie chorążych jest uzależnione od opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego, a ponadto na pierwszy stopień:

- 1) podoficera – od zdania egzaminu podoficerskiego;
- 2) chorążego – od zdania egzaminu na stopień chorążego.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można mianować na pierwszy stopień podoficerski lub na pierwszy stopień chorążego funkcjonariusza, który nie spełnia warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przeprowadzania egzaminów, o których mowa w ust. 1, w sposób zapewniający poziom niezbędny do wykonywania obowiązków przez funkcjonariuszy, z uwzględnieniem rodzajów egzaminów, sposobu ich przeprowadzania, wyników oraz dokumentowania egzaminów.

Art. 45. Na pierwszy stopień oficerski może być mianowany funkcjonariusz, który posiada wykształcenie wyższe i odbył przeszkolenie specjalistyczne zakończone zdaniem egzaminu oficerskiego przed komisją powołaną przez Szefa BOR.

Art. 46. 1. Mianowanie na kolejny wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej.

2. Mianowanie na stopień nie może jednak nastąpić wcześniej niż po odślużeniu w stopniu:

- 1) kaprała – 2 lat;
- 2) plutonowego – 3 lat;
- 3) sierżanta – 4 lat;
- 4) młodszego chorążego – 3 lat;
- 5) chorążego – 4 lat;
- 6) podporucznika – 3 lat;
- 7) porucznika – 3 lat;
- 8) kapitana – 5 lat;
- 9) majora – 5 lat;
- 10) podpułkownika – 4 lat.

3. Mianowanie na kolejne wyższe stopnie odbywa się z okazji święta BOR; w wyjątkowych przypadkach mianowanie może nastąpić w innym terminie.

Art. 47. 1. W przypadkach zasługujących na szczególne wyróżnienie funkcjonariusza posiadającego wzorową opinię służbową oraz szczególne kwalifikacje zawodowe lub umiejętności do pełnienia służby można mianować na wyższy stopień przed upływem okresów, o których mowa w art. 46 ust. 2. Okresy te nie mogą być jednak skrócone więcej niż o połowę.

2. Funkcjonariusza zwalnianego ze służby można mianować na kolejny wyższy stopień za szczególne zasługi podczas wykonywania obowiązków służbowych.

Art. 48. 1. Stopnie szeregowych, podoficerów, chorążych i oficerów BOR są dożywotnie.

2. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni, o których mowa w art. 41, z dodaniem określenia:

- 1) „rezerwy”, jeżeli funkcjonariusz podlega obowiązkowi służby wojskowej i został uznany za zdolnego do tej służby;
- 2) „w stanie spoczynku”, jeżeli funkcjonariusz nie podlega obowiązkowi służby wojskowej.

3. Utrata stopnia wymienionego w art. 41 następuje w przypadku:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego;

- 2) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

Art. 49. O pozbawieniu, obniżeniu lub utracie stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na ten stopień. Stopnia podporucznika, a także stopnia generała pozbawia Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 50. 1. Funkcjonariuszowi przywraca się stopień w przypadku uchylecia:

- 1) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych;
- 2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie;
- 3) decyzji, na której podstawie nastąpiło pozbawienie stopnia;
- 4) kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia.

2. O przywróceniu stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na stopień; o przywróceniu stopnia podporucznika oraz stopnia generała orzeka Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 51. 1. Osobę, przyjmowaną do służby i posiadającą stopień wojskowy lub stopień uzyskany w Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Więziennej oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, mianuje się na stopień obowiązujący w BOR, równorzędny z posiadanym stopniem.

2. Przy przyjmowaniu osób posiadających stopnie, o których mowa w ust. 1, na równorzędne stopnie funkcjonariuszy mianuje:

- 1) w korpusie oficerów – minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 2) w korpusach szeregowych, podoficerów i chorążych – Szef BOR.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, równorzędność stopni w formacjach, o których mowa w ust. 1.

Art. 52. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb mianowania funkcjonariuszy na stopnie i osoby uprawnione do występowania z wnioskami o mianowanie oraz sposób przeprowadzania mianowania, w tym także sporządzania i wręczania aktów mianowania.

Rozdział 6

Obowiązki i prawa funkcjonariusza

Art. 53. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany wykonywać obowiązki wynikające z roty złożonego ślubowania.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany odmówić wykonania rozkazu lub polecenia, jeżeli ich wykonanie wiązałoby się z popełnieniem przestępstwa.

3. O odmowie wykonania rozkazu lub polecenia funkcjonariusz jest obowiązany zameldować Szefowi BOR z pominięciem drogi służbowej.

Art. 54. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatne umundurowanie i wyposażenie.

2. Funkcjonariusz w czasie służby jest obowiązany do noszenia przepisowego umundurowania i wyposażenia lub ubrania typu cywilnego.

3. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny w zamian za umundurowanie lub kwota na zakup ubrania typu cywilnego.

4. Funkcjonariusze noszą ordery, odznaczenia i odznaki według zasad obowiązujących w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Funkcjonariusz mianowany na okres służby przygotowawczej w przypadku zwolnienia go ze służby zwraca umundurowanie, którego okres zużycia nie upłynął, lub odpowiednią część równoważnika pieniężnego.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie oraz wysokość i warunki przyznawania kwot na zakup ubrania typu cywilnego, z uwzględnieniem sposobu wypłacania równoważnika pieniężnego oraz kwot na zakup ubrania typu cywilnego.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory i normy oraz sposób noszenia umundurowania, normy ubioru typu cywilnego, a także rodzaje i wzory dystynkcji funkcjonariuszy oraz rodzaje i wzory oznak.

Art. 55. Nieumundurowany funkcjonariusz jest obowiązany na żądanie obywatela, wobec którego wykonuje czynność służbową, okazać legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytania i zanotowania nazwiska i imienia funkcjonariusza, numeru legitymacji i nazwy organu, który ją wydał.

Art. 56. 1. Funkcjonariusz nie może bez zezwolenia przełożonego podejmować dodatkowych zajęć zarobkowych poza służbą.

2. Przełożony może zezwolić funkcjonariuszowi na podejmowanie zajęć zarobkowych poza służbą, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych przez funkcjonariusza oraz wpływa dodatnio na podwyższenie jego kwalifikacji, a także nie narusza prestiżu służby.

3. Funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 2, jest obowiązany do złożenia, na polecenie przełożonego, oświadczenia o stanie majątkowym.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania zezwolenia na podjęcie zajęcia zarobkowego oraz właściwość przełożonych w tych sprawach.

Art. 57. 1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznych ani też uczestniczyć w działaniu tych partii lub na ich rzecz.

2. Z chwilą przyjęcia funkcjonariusza do służby ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej.

3. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o przynależności do stowarzyszeń krajowych działających poza służbą.

4. Przynależność do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 58. Funkcjonariusze nie mogą zrzeszać się w związkach zawodowych.

Art. 59. Funkcjonariusz jest obowiązany powiadomić Szefa BOR o zamiarze wyjazdu za granicę. Jeżeli wyjazd jest planowany na okres dłuższy niż 3 dni, powiadomienie następuje w formie pisemnej.

Art. 60. Funkcjonariusz w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 60a. 1. Szef BOR zawiera umowę ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, wskutek których może nastąpić uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć funkcjonariusza wykonującego obowiązki służbowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–3 i 5, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w państwach, których terytorium w całości lub części zostało uznane za strefę działań wojennych na podstawie odrębnych przepisów.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wskazane w ust. 1 terytoria państw lub ich części, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, na których obszarze wykonywanie obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy BOR wymaga zawarcia umowy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1, uwzględniając występujące na tych terytoriach zagrożenia związane z atakami terrorystycznymi, niepokojami społecznymi, przestępczością kryminalną lub katastrofami naturalnymi.

Art. 60b.¹⁰⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sumy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 60a, uwzględniając, że nie mogą być niższe niż świadczenia odszkodowawcze przysługujące w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą.

Art. 61. (uchylony)¹¹⁾

Art. 61a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, warunki otrzymywania świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.¹²⁾), przez funkcjonariuszy, w związku z urazami nabytymi podczas wykonywania przez nich zadań poza granicami państwa oraz sposób i tryb finansowania kosztów, uwzględniając zasady i sposób wydatkowania środków publicznych.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 44 pkt 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz. U. poz. 616), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2014 r.

¹¹⁾ Przez art. 44 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1240, 1269, 1365, 1569, 1692, 1735, 1830, 1844, 1893, 1916, 1991 i 1994 oraz z 2016 r. poz. 65.

Art. 62. (uchylony)

Art. 62a. 1. Jeżeli funkcjonariusz zwolniony ze służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego funkcjonariuszowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.¹³⁾).

2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:

- 1) kwotę najniższego wynagrodzenia ustalaną na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej przed dniem 1 stycznia 2003 r.;
- 2) kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej po dniu 31 grudnia 2002 r.;
- 3) uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe wynagrodzenie wypłacone na podstawie art. 96 ust. 2, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1 – za pozostałe okresy służby.

3. Składki przekazuje się również w przypadku, gdy funkcjonariusz spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do policyjnej renty inwalidzkiej. Przekazanie składek następuje na wniosek funkcjonariusza.

4. Składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748, 1240, 1302 i 1311 oraz z 2016 r. poz. 394).

5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, o której mowa w ust. 1.

6. Przepisy ust. 1–5 stosuje się również do funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej, zgłosił wniosek o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, kwotę należnych, zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie na podstawie zawiadomienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o nabyciu przez funkcjonariusza prawa do emerytury przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.

8. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.

Art. 63. 1. Funkcjonariusz otrzymuje uzbrojenie i wyposażenie specjalne niezbędne do właściwego wykonywania obowiązków służbowych.

2. Szef BOR lub upoważniony przez niego szef komórki organizacyjnej przydziela funkcjonariuszom wyposażenie specjalne niezbędne do wykonywania obowiązków służbowych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, normy oraz sposób przyznawania, korzystania i przechowywania uzbrojenia z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i skuteczności wykonywanych obowiązków służbowych.

Art. 64. 1. Funkcjonariuszowi w czasie wykonywania obowiązków służbowych przysługuje wyżywienie lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie, oraz normy wyżywienia, z uwzględnieniem rodzajów tych norm oraz ich podziału, a także ilości produktów żywnościowych przypadających na te normy odpowiadające wykonywanym zadaniom i warunkom ich wykonywania.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 689, 978, 1037, 1066, 1240, 1268, 1269, 1506, 1649, 1830, 1893 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 34.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, przypadki otrzymywania i wysokość równoważnika, o którym mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu jego wypłacania oraz przypadków zwiększenia i niewypłacania równoważnika.

Art. 65. 1. Funkcjonariuszowi oraz jego małżonkowi i dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu przysługuje prawo do przejazdu na koszt BOR raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem.

2. W razie niewykorzystania przysługującego prawa do przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny.

3. Zwrot kosztów przejazdu lub zryczałtowany równoważnik pieniężny, o których mowa w ust. 1 i 2, nie przysługują funkcjonariuszowi w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów państwowymi środkami komunikacji, na podstawie odrębnych przepisów.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki korzystania z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu realizacji prawa funkcjonariusza do przejazdu na koszt BOR.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wypłacania zryczałtowanego równoważnika pieniężnego, w sposób zapewniający równowartość poniesionych kosztów.

6. Osobom, o których mowa w ust. 1, może być przyznana dopłata do wypoczynku.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania dopłaty, o której mowa w ust. 6, oraz jej wysokość, uwzględniając zakres podmiotowy tego świadczenia, sposób realizacji, a także sposób obliczania oraz terminy wypłaty, w zależności od sytuacji materialnej osoby uprawnionej do dopłaty i możliwości budżetu państwa.

Art. 66. (uchylony)

Art. 67. 1. Funkcjonariuszowi, który po zwolnieniu ze służby podjął pracę, okres służby wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z prawa pracy.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariusza zwolnionego ze służby w przypadku skazania prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 68. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 26 dni roboczych, z zastrzeżeniem ust. 2. Przez dni robocze rozumie się dni od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

2. Funkcjonariuszowi przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze:

- 1) 30 dni roboczych – po osiągnięciu 15 lat służby;
- 2) 33 dni roboczych – po osiągnięciu 20 lat służby;
- 3) 36 dni roboczych – po osiągnięciu 25 lat służby.

3. Funkcjonariusz uzyskuje prawo do pierwszego urlopu po roku służby.

Art. 69. 1. Z ważnych względów służbowych funkcjonariusza można odwołać z urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać mu udzielenie urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek funkcjonariusza umotywowany ważnymi względami.

2. Funkcjonariuszowi, który został odwołany z urlopu wypoczynkowego, przysługuje:

- 1) prawo do powtórnego przejazdu na koszt BOR dla wykorzystania pozostałej części przerwanego urlopu;
- 2) na jego wniosek, zwrot innych udokumentowanych kosztów poniesionych przez funkcjonariusza, spowodowanych bezpośrednio odwołaniem go z urlopu.

3. Szef BOR, z ważnych względów służbowych, podejmuje decyzję o odwołaniu funkcjonariusza z urlopu wypoczynkowego i zwrocie kosztów.

4. Odwołanie funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 3, następuje na podstawie przekazanego telegraficznie lub telefonicznie polecenia szefa komórki organizacyjnej będącego jego przełożonym. W przypadku braku pewności, że polecenie do funkcjonariusza dotarło, stosuje się inne środki zawiadamiania.

5. Funkcjonariuszowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Art. 70. 1. Szef BOR udziela funkcjonariuszowi płatnego urlopu okolicznościowego w celu zawarcia związku małżeńskiego, w przypadku urodzenia się dziecka, ślubu dziecka własnego, przysposobionego, pasierba, dziecka obcego przyjętego na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej, a także z powodu pogrzebu małżonka, dziecka, rodziców, rodzeństwa, teściów, dziadków i opiekunów oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu funkcjonariusza lub pod jego bezpośrednią opieką. Urlopu okolicznościowego można także udzielić funkcjonariuszowi do załatwienia ważnych spraw osobistych albo w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

2. W razie pełnienia służby poza miejscem stałego zamieszkania, funkcjonariuszowi przysługuje raz w miesiącu płatny urlop okolicznościowy w celu odwiedzenia rodziny. Rodzinę w rozumieniu niniejszego przepisu stanowią: żona, mąż oraz dzieci wymienione w ust. 1 pozostające z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym, a także pozostający na wyłącznym utrzymaniu funkcjonariusza jego rodzice, dziadkowie lub opiekunowie.

3. Urlop, o którym mowa w ust. 2, nie przysługuje w miesiącu, w którym funkcjonariusz wykorzystuje urlop wypoczynkowy w wymiarze co najmniej czternastu dni roboczych.

4. Czas trwania urlopu okolicznościowego może wynosić od jednego do pięciu dni. Wymiar urlopu przeznaczonego na odwiedzenie rodziny jest uzależniony od odległości do miejsca stałego zamieszkania funkcjonariusza.

5. Funkcjonariuszowi, który otrzymał urlop okolicznościowy w celu odwiedzenia rodziny, przysługuje raz w miesiącu bezpłatny przejazd na koszt BOR środkami publicznego transportu zbiorowego, wykonywanego przez spółkę akcyjną „Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna” lub przedsiębiorstwo komunikacji autobusowej.

6. Funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 5, przysługuje zwrot kosztów przejazdu środkami publicznego transportu zbiorowego:

- 1) kolejowego – w wysokości cen biletów za przejazd w drugiej klasie pociągu pośpiesznego lub w pierwszej klasie pociągu osobowego;
- 2) autobusowego – w wysokości faktycznie poniesionych kosztów.

Art. 71. 1. Szef BOR udziela płatnego urlopu szkoleniowego funkcjonariuszowi, który uzyskał zezwolenie na pobieranie nauki lub odbywanie studiów i naukę tę pobiera lub odbywa studia, jak również uzyskał zezwolenie na przeprowadzenie przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego, a także na odbycie aplikacji radcowskiej lub legislacyjnej.

2. Urlop szkoleniowy jest przeznaczony na udział w zajęciach obowiązkowych, przygotowanie się i złożenie egzaminów, przygotowanie pracy dyplomowej, doktorskiej, habilitacyjnej, przygotowanie i złożenie egzaminu dyplomowego, obrony pracy doktorskiej lub habilitacyjnej.

Art. 72. Wymiar urlopu szkoleniowego wynosi:

- 1) na przygotowanie się do egzaminu wstępnego i jego złożenie – 7 dni;
- 2) w szkołach wyższych, w każdym roku studiów – 21 dni;
- 3) dla funkcjonariuszy pobierających naukę w szkołach pomaturalnych i na studiach podyplomowych – 14 dni w celu przygotowania się i złożenia egzaminu końcowego;
- 4) w celu przygotowania się do złożenia egzaminów doktorskich i obrony rozprawy doktorskiej lub dla przygotowania się do kolokwium oraz wykładu habilitacyjnego – 28 dni;
- 5) w celu przygotowania się i złożenia egzaminu radcowskiego – 30 dni;
- 6) w celu przygotowania się i złożenia egzaminu po zakończeniu aplikacji legislacyjnej – 14 dni.

Art. 73. Urlop szkoleniowy może być udzielony funkcjonariuszowi jednorazowo albo w częściach w okresie danego roku szkolnego.

Art. 74. 1. Szef BOR może udzielić, na pisemny wniosek funkcjonariusza w służbie stałej, uzasadniony ważnymi względami osobistymi, urlopu bezpłatnego w wymiarze do sześciu miesięcy.

2. Szef BOR, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem służby lub na wniosek funkcjonariusza, może w każdym czasie odwołać funkcjonariusza z urlopu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 75. 1. Funkcjonariuszowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie lub doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane następujące wyróżnienia:

- 1) pochwała;
- 2) pochwała w rozkazie;
- 3) nagroda pieniężna lub rzeczowa;

- 4) krótkoterminowy urlop w wymiarze do 7 dni, jednakże nie więcej niż 10 dni w roku kalendarzowym;
- 5) przyznanie odznaki honorowej;
- 6) przedstawienie do odznaczenia państwowego;
- 7) przedterminowe mianowanie na wyższy stopień;
- 8) mianowanie na wyższe stanowisko służbowe.

2. Wyróżnień, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 i 8, udziela Szef BOR na wniosek szefa komórki organizacyjnej.

3. Wyróżnień, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7, udziela minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Szefa BOR.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania wyróżnień, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem wzoru odznaki honorowej, warunków jej przyznawania, sposobu wręczania, noszenia i ewidencjonowania.

Rozdział 7

Mieszkania funkcjonariuszy

Art. 76. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego, zwanego dalej „lokałem”, w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości oddalonej od tej miejscowości nie więcej niż 100 kilometrów, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

2. Szef BOR może przydzielić funkcjonariuszowi tymczasowy lokal na czas pełnienia służby w BOR.

2a. W przypadku niemożności przydzielenia lokalu, o którym mowa w ust. 1 i 2, funkcjonariusza w służbie stałej można zakwaterować tymczasowo, bez członków rodziny, w internacie lub innym pomieszczeniu mieszkalnym na czas określony przez Szefa BOR.

3. Na tymczasowy lokal funkcjonariusza przeznacza się lokal, pokój gościnny, pokój w hotelu lub bursie albo pomieszczenie mieszkalne usytuowane w budynku przeznaczonym na cele służbowe lub na terenie obiektu zamkniętego o należytym stanie technicznym i sanitarnym.

4. Funkcjonariusz traci prawo do lokalu mieszkalnego w razie dyscyplinarnego wydalenia ze służby.

5. Funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 2a, pokrywa faktyczne koszty zakwaterowania.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb tworzenia internatów oraz ich prowadzenia, wyposażenia internatu oraz czasu pobytu w internacie, tak aby zapewnić funkcjonariuszom dogodne warunki mieszkaniowe, a także szczegółowe zasady odpłatności za zakwaterowanie w internacie lub innych pomieszczeniach mieszkalnych, mając na uwadze wysokości opłat obowiązujących za zakwaterowanie w danej miejscowości.

Art. 76a. 1. Przydzielony funkcjonariuszowi lokal powinien być wyremontowany, a instalacje i urządzenia techniczne należące do jego wyposażenia sprawne.

2. Przekazanie lokalu następuje na podstawie protokołu, w którym określa się stan techniczny lokalu oraz stopień zużycia znajdujących się w nim urządzeń technicznych. Protokół ten jest podstawą rozliczeń dokonywanych przy zwolnieniu lokalu. Osoba zajmująca lokal ponosi koszty zużycia lokalu i urządzeń.

3. Wszelkie zmiany struktury lokalu oraz jego ulepszenia wymagają zgody Szefa BOR.

Art. 77. Członkami rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy przydziale lokalu, są pozostający z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym:

- 1) małżonek;
- 2) dzieci (własne lub małżonka, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) pozostające na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 25 lat życia;
- 3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.

Art. 77a. Funkcjonariuszowi, który zawarł związek małżeński, przyszuje się dodatkową powierzchnię mieszkálną według normy przysługującej przyszłemu dziecku, jeżeli on lub małżonek nie posiada dzieci.

Art. 78. Na lokal dla funkcjonariusza przeznaczają się lokale będące w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub podległych mu organów, uzyskany w wyniku ich działalności inwestycyjnej albo od wojewodów, stanowiący własność gmin, a także zwalniany przez osoby, które decyzje o przydziale uzyskały z jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Art. 79. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny, jeżeli on sam lub członkowie jego rodziny, o których mowa w art. 77, nie posiadają lokalu w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości odległej nie więcej niż 100 km od miejsca pełnienia służby.

2. Równoważnik, o którym mowa w ust. 1, przyznaje się funkcjonariuszowi w służbie stałej, jeżeli w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości, o której mowa w ust. 1, on sam lub członkowie jego rodziny:

- 1) nie posiadają lokalu na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale lokalu, umowy najmu lokalu, za który obowiązani są płacić czynsz regulowany, spółdzielczego lokalu albo domu jednorodzinnego, domu mieszkalno-pensjonatowego lub lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość;
- 2) funkcjonariusz nie otrzymał tymczasowego lokalu lub tymczasowego zakwaterowania.

3. Równoważnika, o którym mowa w ust. 1, nie przyznaje się funkcjonariuszowi, jeżeli:

- 1) utracił prawo lub zrzekł się prawa do zajmowanego dotychczas lokalu lub domu;
- 2) otrzymał środki finansowe na uzyskanie lokalu lub domu ze środków budżetu państwa;
- 3) małżonek funkcjonariusza otrzymał pomoc, o której mowa w pkt 2;
- 4) małżonek funkcjonariusza pobiera równoważnik pieniężny za brak lokalu;
- 5) bezzasadnie odmówił przyjęcia lokalu mieszkalnego, z pełnym wyposażeniem, odpowiadającego przysługującym mu normom zaludnienia.

4. W razie zbiegu uprawnień funkcjonariusza i jego małżonka do równoważnika, o którym mowa w ust. 1, przysługuje jeden, korzystniejszy równoważnik.

5. Równoważnik, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w okresie od dnia powstania uprawnienia do jego pobierania do dnia, w którym nastąpiła utrata tego uprawnienia. Wypłata równoważnika następuje w okresach miesięcznych.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki i tryb przyznawania równoważnika, o którym mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu ustalania jego wysokości oraz wypłacania.

Art. 80. 1. Decyzję w sprawie przyznania równoważników pieniężnych wydaje Szef BOR.

2. Równoważnik pieniężny przyznaje się na podstawie oświadczenia funkcjonariusza o jego sytuacji mieszkaniowej.

3. O każdej zmianie mającej wpływ na uprawnienie do otrzymania równoważnika pieniężnego albo na jego wysokość funkcjonariusz jest obowiązany niezwłocznie pisemnie zawiadomić Szefa BOR.

Art. 81. 1. Kwota wypłaconego równoważnika pieniężnego podlega zwrotowi w razie jego nienależnego pobrania na skutek:

- 1) podania nieprawdziwych danych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 80 ust. 2, mających wpływ na istnienie uprawnienia do tego równoważnika lub na jego wysokość;
- 2) niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 80 ust. 3.

2. W razie nienależnego pobrania przez funkcjonariusza równoważnika pieniężnego Szef BOR wydaje decyzję o jego zwrocie.

Art. 82. 1. Funkcjonariuszowi, który zajmuje lokal w miejscowości, o której mowa w art. 76 ust. 1, przysługuje zwrot kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby w wysokości ceny biletów za przejazd koleją lub autobusami.

2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów państwowymi środkami komunikacji.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, tryb i terminy zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę przede wszystkim sposób dokumentowania poniesionych wydatków na dojazd.

Art. 83. 1. Prawo do lokalu realizuje się przez:

- 1) przydział lokalu;

2) wypłacenie ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z lokalu.

2. Ekwiwalent pieniężny wypłaca się na podstawie umowy zawartej między Szefem BOR a osobą uprawnioną.

3. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego wynosi 3% wartości przysługującego lokalu, za każdy rok podlegający zaliczeniu do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość uposażenia według posiadanego stopnia. Wartość przysługującego lokalu stanowi iloczyn maksymalnej powierzchni mieszkalnej należnej osobie uprawnionej do lokalu w dniu przyznania ekwiwalentu przez wskaźnik 1,66 i cenę 1 m² powierzchni użytkowej lokalu. Wysokość ekwiwalentu nie może być niższa niż 65% i wyższa niż 80% wartości przysługującego lokalu.

4. Cenę 1 m² powierzchni użytkowej lokalu ustala się według średnich cen rynkowych zakupu lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby w dniu przyznania ekwiwalentu.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przyznawania oraz wysokość ekwiwalentu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, z uwzględnieniem sposobu ustalania i wypłacania tego ekwiwalentu.

Art. 84. 1. Szef BOR, w drodze decyzji administracyjnej, przydziela funkcjonariuszowi lokal.

2. Lokalu w drodze decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi:

- 1) któremu zrealizowano prawo do lokalu przez wypłacenie ekwiwalentu, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2;
- 2) posiadającemu w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej albo dom jednorodzinny;
- 3) którego małżonek posiada lokal lub dom, o którym mowa w pkt 2;
- 4) w przypadku zbycia przez niego lub jego małżonka własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 80 ust. 3;
- 5) w przypadku udzielenia pomocy finansowej na budownictwo mieszkaniowe podczas pełnienia służby w Siłach Zbrojnych, Policji, Straży Granicznej, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Więziennej oraz Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 85. Funkcjonariusz oddelegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości otrzymuje tymczasowy lokal. Koszt zakwaterowania pokrywa się ze środków BOR.

Art. 86. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany do opróżnienia lokalu, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1, jeżeli:

- 1) podnajmuje albo oddaje do bezpłatnego używania przydzielony lokal lub jego część;
- 2) używa lokalu w sposób sprzeczny z umową najmu lub niezgodnie z przeznaczeniem, zaniedbuje obowiązki dopuszczając do powstania szkód albo niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców;
- 3) wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali;
- 4) jest w zwłoce z zapłatą czynszu lub opłat za świadczenia związane z eksploatacją lokalu przez okres co najmniej dwóch pełnych okresów płatności, pomimo pisemnego zawiadomienia o zamiarze wydania decyzji o opróżnieniu lokalu i wyznaczenia dodatkowego, miesięcznego terminu zapłaty zaległych i bieżących należności;
- 5) otrzymał ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2;
- 6) nie zwolnił, w terminie określonym odrębnymi przepisami, wcześniej przydzielonego lokalu;
- 7) zrzekł się uprawnień do zajmowanego lokalu;
- 8) przysługuje mu lub jego małżonkowi tytuł prawny do innego lokalu, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1; w takim przypadku osobom tym przysługuje prawo wyboru jednego z zajmowanych lokali;
- 9) po zwolnieniu ze służby funkcjonariusz lub pozostali po nim członkowie rodziny zajmują lokal położony w budynku przeznaczonym na cele służbowe lub na terenie obiektu zamkniętego, a osobom tym przydzielono lokal w tej samej lub pobliskiej miejscowości, o powierzchni odpowiadającej przysługującym normom zaludnienia;
- 10) zajmuje lokal bez tytułu prawnego.

2. Decyzję o opróżnieniu lokalu wydaje Szef BOR.

3. Decyzję o opróżnieniu lokalu wydaje się w stosunku do wszystkich osób zamieszkałych w tym lokalu.

4. Dodatkowe normy zaludnienia związane z zajmowanym stanowiskiem służbowym lub posiadanym stopniem stopuje się również przy przydzielaniu funkcjonariuszowi innego lokalu, o którym mowa w art. 76 ust. 1 i 2.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z *ministrem właściwym do spraw mieszkalnictwa i rozwoju miast*¹⁴⁾, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przydzielania i opróżniania oraz normy zaludnienia lokali, o których mowa w art. 76 ust. 1 i 2.

6. W sprawach spornych wynikających ze stosunku najmu rozstrzygają sądy powszechne.

Art. 87. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby, pełnionej jako służba stała, zachowuje prawo do lokalu, jeżeli nabył uprawnienia do:

- 1) emerytury;
  - 2) renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą.
2. W razie śmierci:
- 1) funkcjonariusza pełniącego służbę stałą:
    - a) spełniającego warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą,
    - b) którego śmierć pozostaje w związku ze służbą,
  - 2) emeryta lub rencisty, o którym mowa w ust. 1

– prawo do lokalu nabywają członkowie rodziny wspólnie zamieszkali w tym lokalu z funkcjonariuszem, emerytem lub rencistą w dniu jego śmierci.

3. Prawo do lokalu, o którym mowa w ust. 2, dotyczy jednego wspólnego lokalu i przysługuje przez czas posiadania uprawnień do renty rodzinnej.

4. Zachowanie lub nabycie uprawnień do lokalu stwierdza, w drodze decyzji administracyjnej, Szef BOR na podstawie zaświadczenia o posiadaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, wydanego przez organ emerytalny.

Rozdział 8

Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy

Art. 88. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza.

2. Zmiana wysokości uposażenia następuje z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę.

3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana wysokości uposażenia nastąpiła w określonym dniu miesiąca kalendarzowego, uposażenie za każdy następny dzień do końca tego miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia.

Art. 89. 1. Prawo do uposażenia ustaje z ostatnim dniem miesiąca, w którym funkcjonariusz:

- 1) został zwolniony ze służby;
- 2) zmarł lub zginął;
- 3) otrzymał urlop bez prawa do uposażenia.

2. Prawo do uposażenia funkcjonariuszy zwolnionych ze służby stałej wygasa po upływie roku od zwolnienia ze służby, z zastrzeżeniem art. 105.

Art. 90. 1. Uposażenie funkcjonariusza składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.

2. Funkcjonariuszowi przysługują także inne należności pieniężne:

- 1) zasiłek na zagospodarowanie w związku z powołaniem do służby stałej;
- 2) nagrody roczne i zapomogi;
- 2a) nagrody uznaniowe;
- 3) nagrody jubileuszowe;
- 4) należności za podróże służbowe;
- 5) należności w związku ze zwolnieniem ze służby;

¹⁴⁾ Obecnie minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 1a i art. 9a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 812, 1255, 1269, 1960 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 34, 64, 65 i 266).

- 6) należności pośmiertne;
- 7) należności w związku z otrzymaniem pierwszego lokalu.

3. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.

3a. Przez przeciętne uposażenie, o którym mowa w ust. 3, należy rozumieć uposażenie wraz z miesięczną równowartością nagrody rocznej.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 3, uwzględniając specyfikę i warunki pełnionej służby.

5. (uchylony)

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, terminy płatności uposażenia i innych należności pieniężnych, z uwzględnieniem przypadków odstąpienia od tych terminów.

Art. 91. 1. Uposażenie zasadnicze funkcjonariusza obejmuje:

- 1) uposażenie według stopnia;
- 2) uposażenie według stanowiska służbowego.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego:

- 1) według stopnia – z uwzględnieniem wysługi lat;
- 2) według stanowiska służbowego – dla poszczególnych stanowisk, w zależności od rangi stanowiska, zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji.

Art. 92. 1. Do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość uposażenia według stopnia, zalicza się czynną służbę w BOR, czynną służbę wojskową oraz służbę w Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Więziennej i Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

2. Do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, zalicza się również inne okresy służby lub pracy wykonywanej przed powołaniem funkcjonariusza do służby, zaliczane na podstawie przepisów prawa pracy.

3. Funkcjonariuszowi, który ukończył studia w szkole wyższej, zalicza się do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, również okres tych studiów, nie dłuższy jednak od programowego czasu trwania studiów.

Art. 93. 1. Funkcjonariusz wyznaczony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zachowuje stawkę dotychczasową do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia według stanowiska służbowego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy, którzy zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia:

- 1) w okresie przygotowawczym;
- 2) w razie otrzymania miernej albo niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej;
- 3) na podstawie prawomocnego orzeczenia o ukaraniu karą dyscyplinarną wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, wydanego w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 4) wskutek obniżenia stopnia.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których funkcjonariuszowi przeniesionemu na inne stanowisko służbowe może być zachowane uposażenie według grupy przysługującej na poprzednio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem przypadków zachowania uposażenia.

Art. 94. 1. Funkcjonariusze odbywający studia lub naukę w szkołach albo na kursach otrzymują uposażenie według stanowiska służbowego zajmowanego przed skierowaniem do szkoły lub na kurs.

2. Funkcjonariusze powołani do służby otrzymują do czasu wyznaczenia na stanowisko uposażenie według stanowiska służbowego w stawce typowej dla posiadanego stopnia.

Art. 95. Szef BOR przyznaje uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Art. 96. 1. Z tytułu pełnienia służby funkcjonariusz otrzymuje tylko jedno uposażenie określone w ustawie.

2. Za wykonywanie czynności zleconych, wykraczających poza zwykle obowiązki służbowe, funkcjonariusz otrzymuje odrębne wynagrodzenie.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, stawki odrębnego wynagrodzenia, szczegółowy tryb wypłaty wynagrodzenia. Rozporządzenie powinno w szczególności określić czynności zlecone wykraczające poza zwykle obowiązki służbowe funkcjonariuszy uprawniające do dodatkowego wynagrodzenia, maksymalne stawki dodatkowego wynagrodzenia za wykonanie czynności zleconych, szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłacania dodatkowego wynagrodzenia, a także terminy jego płatności.

Art. 97. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych ulegają przedawnieniu po upływie trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Bieg przedawnienia przerywa:

- 1) każda czynność przed organem właściwym do rozpatrywania roszczeń, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
- 2) uznanie roszczenia.

3. Funkcjonariusz może dochodzić roszczeń, o których mowa w ust. 1, przed sądem okręgowym – sądem pracy i ubezpieczeń społecznych.

4. Egzekucja roszczeń podlega wykonaniu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 98. Uposażenie i inne należności pieniężne pobrane przez funkcjonariusza, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 99. 1. Funkcjonariusz otrzymuje dodatki do uposażenia:

- 1) specjalny;
- 2) uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami funkcjonariusza, warunkami albo miejscem pełnienia służby.

2. Dodatkami do uposażenia o charakterze stałym są dodatki ustalone w stawkach miesięcznych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb otrzymywania dodatków do uposażenia oraz ich wysokość. Rozporządzenie w szczególności określi dodatki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz ich zakres podmiotowy, a także warunki i tryb przyznawania, zawieszania i cofania oraz terminy wypłacania dodatków do uposażenia.

Art. 100. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej po powołaniu przysługuje zasiłek na zagospodarowanie.

2. Zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

3. Zasiłek, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje funkcjonariuszowi, który podjął służbę w BOR po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub innej służby, w czasie której otrzymał taki zasiłek.

Art. 101. 1. Funkcjonariuszowi mogą być przyznawane nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi.

1a.¹⁵⁾ Funkcjonariuszowi za służbę pełnioną w danym roku kalendarzowym przysługuje nagroda roczna w wysokości 1/12 uposażenia otrzymanego w poprzednim roku kalendarzowym.

1b.¹⁵⁾ Nagrodę roczną przyznaje się za okres roku, w którym jest wypłacana.

1c.¹⁵⁾ Nagrodę roczną wypłaca się w czerwcu przed dniem święta BOR.

1d.¹⁵⁾ Nagroda roczna przysługuje, jeżeli funkcjonariusz w danym roku kalendarzowym pełnił służbę nie mniej niż przez 3 miesiące od dnia mianowania do końca maja tego roku.

1e.¹⁵⁾ Przepisu ust. 1d nie stosuje się przy ustalaniu uprawnień do nagrody rocznej za rok kalendarzowy, w którym funkcjonariusz korzystał:

- 1)¹⁶⁾ z urlopu wychowawczego, z urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego;
- 2) ze zwolnienia od wykonywania zajęć służbowych, z przyczyn, o których mowa w art. 185 § 2 lub art. 188 Kodeksu pracy;

¹⁵⁾ Dodany przez art. 4 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

- 3) ze zwolnienia od wykonywania zajęć służbowych w razie urodzenia się dziecka funkcjonariusza, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 298² Kodeksu pracy;
- 4) ze zwolnienia od wykonywania zajęć służbowych z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 372).

1f.¹⁵⁾ Nagrody rocznej nie przyznaje się funkcjonariuszowi, który:

- 1) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego;
- 2) został w ostatnim roku kalendarzowym zwolniony ze służby z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo nieumyślne ścigane z oskarżenia publicznego albo wskutek otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej;
- 3) został ukarany prawomocnym orzeczeniem kary dyscyplinarnej ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku, wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia stopnia, ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby albo wydalenia ze służby.

1g.¹⁵⁾ Nagrodę roczną przysługującą zmarłemu lub zaginionemu funkcjonariuszowi wypłaca się małżonkowi lub członkom rodziny, o których mowa w art. 107 ust. 2.

1h.¹⁵⁾ Nagrody roczne przyznaje funkcjonariuszowi:

- 1) minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 2) Szef BOR.

1i.¹⁵⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych przyznaje nagrody roczne Szefowi BOR i jego zastępcom.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, warunki tworzenia i wysokość funduszu na nagrody i zapomogi, o których mowa w ust. 1, oraz sposób jego podziału.

3.¹⁷⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania funkcjonariuszom nagród uznaniowych i zapomóg, tryb ich przyznawania oraz podmioty uprawnione do przyznawania nagród uznaniowych i zapomóg, uwzględniając prawidłowe dokonywanie wypłat.

Art. 102. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje nagroda jubileuszowa w wysokości:

- 1) po 20 latach służby – 75%,
- 2) po 25 latach służby – 100%,
- 3) po 30 latach służby – 150%,
- 4) po 35 latach służby – 200%

– miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, okresy wliczane do okresu służby, od którego zależy nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, oraz sposób jej obliczania i wypłacania, z uwzględnieniem podstawy obliczania nagrody, daty nabycia do niej praw, a także terminu wypłacania nagrody.

Art. 103. 1. Funkcjonariuszowi z tytułu podróży służbowych przysługują należności pieniężne.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość należności pieniężnych z tytułu podróży służbowej i warunki ich przyznawania funkcjonariuszom. Rozporządzenie powinno w szczególności określić:

- 1) treść i zakres pojęcia podróży służbowej;
- 2) rodzaj i wysokość należności z tytułu podróży służbowej;
- 3) rodzaj środka transportu odpowiedniego do odbycia podróży służbowej.

Art. 103a. 1. Funkcjonariuszowi w związku z otrzymaniem pierwszego lokalu przysługują należności pieniężne.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość należności w związku z otrzymaniem pierwszego lokalu i warunki jej przyznawania

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

funkcjonariuszom, z uwzględnieniem okoliczności uzasadniających jej wypłatę. Ponadto rozporządzenie określi termin płatności tej należności oraz podmioty uprawnione do jej wypłaty.

Art. 104. 1. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby stałej przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. Wysokość odprawy ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy pełny rok wysługi ponad dziesięć lat nieprzerwanej służby – aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający sześć miesięcy liczy się jako pełny rok.

3. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby przygotowawczej przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

4. Odprawa nie przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby wskutek utraty stopnia albo skazania na karę pozbawienia wolności. Szef BOR może ze względu na szczególne okoliczności przyznać temu funkcjonariuszowi albo jego rodzinie do 50% odprawy.

Art. 105. 1. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, niezależnie od odprawy, przysługują następujące należności pieniężne:

- 1) uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby;
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za urlopy zaległe;
- 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd;
- 4) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu funkcjonariusza i członków jego rodziny oraz kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez funkcjonariusza miejsca zamieszkania w kraju – według zasad przewidzianych przy przeniesieniach służbowych.

2. Należności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 4, oraz przypadający za rok, w którym następuje zwolnienie ze służby, zryczałtowany ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, nie przysługują funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby z przyczyn, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz w ust. 2 pkt 2, albo ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego, do którego przynależność jest obowiązkowa ze względu na wykonywany przez funkcjonariusza zawód, karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej), utraty stopnia albo skazania na karę pozbawienia wolności.

3. Uposażenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie przysługuje także funkcjonariuszowi, który został zwolniony ze służby w okresie przygotowawczym.

4. W przypadku zbiegu uprawnień do uposażenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, i zaopatrzenia emerytalnego, funkcjonariuszowi przysługuje – według jego wyboru – tylko jedno z tych świadczeń.

5. Funkcjonariusz, który nie posiada uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego lub zamiast tego zaopatrzenia wybrał uposażenie określone w ust. 1 pkt 1, może pobrać uposażenie za cały należny okres jednorazowo z góry.

Art. 106. 1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu funkcjonariusza, przysługuje zasiłek pogrzebowy:

- 1) małżonkowi, dzieciom, wnukom, rodzeństwu lub rodzicom – w wysokości 4000 zł;
- 2) innej osobie – w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż określona w pkt 1.

2. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu małżonka, zstępnych, wstępnych i rodzeństwa funkcjonariusza, przysługuje zasiłek pogrzebowy:

- 1) funkcjonariuszowi – w wysokości 4000 zł;
- 2) innej osobie – w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż określona w pkt 1.

3. (uchylony)

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania prawa do zasiłków pogrzebowych oraz warunki pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariuszy i członków rodziny funkcjonariusza, z uwzględnieniem dokumentów wymaganych przy wypłacie zasiłku pogrzebowego.

Art. 107. 1. W razie śmierci funkcjonariusza pozostajej po nim rodzinie przysługują, niezależnie od zasiłku pogrzebowego, odprawa pośmiertna w wysokości określonej w art. 104 ust. 1–3, liczonej na dzień zgonu, oraz należności, o których mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2.

2. Odprawa oraz należności, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi, który w dniu śmierci funkcjonariusza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w razie braku małżonka – dzieciom, wnukom, rodzeństwu i rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej określone przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2015 r. poz. 900, 1268 i 1830).

3. Szef BOR przyznaje należności, o których mowa w ust. 1, w przypadku zaginięcia funkcjonariusza. Zaginięcie funkcjonariusza oraz związek tego zaginięcia ze służbą stwierdza minister właściwy do spraw wewnętrznych w drodze decyzji.

Art. 107a. 1. W przypadku funkcjonariusza, którego śmierć nastąpiła w związku ze służbą, każdemu z dzieci będących na jego utrzymaniu, które w dniu jego śmierci spełniały warunki do uzyskania renty rodzinnej, Szef BOR przyznaje pomoc finansową na kształcenie, ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie BOR.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, przysługuje uczniom ponadgimnazjalnych szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom zakładów kształcenia nauczycieli i kolegów pracowników służb społecznych, oraz studentom szkół wyższych do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy, o której mowa w ust. 1, uwzględniając tryb przyznawania i wysokość pomocy w zależności od poziomu kształcenia i rodzaju szkoły.

Art. 108.¹⁸⁾ W okresie urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych lub pozostawania w dyspozycji funkcjonariusz zachowuje prawo do pobieranego ostatnio uposażenia i innych należności pieniężnych, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na wysokość uposażenia zasadniczego lub na prawo do dodatków i innych należności pieniężnych.

Art. 108a. 1.¹⁹⁾ Miesięczne uposażenie funkcjonariusza za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu ojcowskiego wynosi 100% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 108.

2.¹⁹⁾ Miesięczne uposażenie funkcjonariusza za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego wynosi:

- 1) 100% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 108, za okres do:
  - a) 6 tygodni urlopu rodzicielskiego, w przypadku, o którym mowa w art. 182^{1a} § 1 pkt 1 i art. 183 § 4 pkt 1 Kodeksu pracy,
  - b) 8 tygodni urlopu rodzicielskiego, w przypadkach, o których mowa w art. 182^{1a} § 1 pkt 2 i art. 183 § 4 pkt 2 Kodeksu pracy,
  - c) 3 tygodni urlopu rodzicielskiego, w przypadku, o którym mowa w art. 183 § 4 pkt 3 Kodeksu pracy;
- 2) 60% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 108, za okres urlopu rodzicielskiego przypadający po okresach, o których mowa w pkt 1.

3.¹⁹⁾ Miesięczne uposażenie funkcjonariusza-kobiety, która we wniosku, złożonym nie później niż 21 dni po porodzie, wystąpi o udzielenie jej, bezpośrednio po urlopie macierzyńskim, urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze, wynosi 80% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 108, za cały okres odpowiadający okresowi tych urlopów.

3a.²⁰⁾ W przypadku gdy wysokość uposażenia funkcjonariusza pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych, obliczonego zgodnie z ust. 1–3, jest niższa niż kwota świadczenia rodzicielskiego, określonego

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 4 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

²⁰⁾ Dodany przez art. 8 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1217), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.²¹⁾), kwotę uposażenia funkcjonariusza pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych podwyższa się do wysokości świadczenia rodzicielskiego.

4.²²⁾ Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do funkcjonariusza, który we wniosku, złożonym nie później niż 21 dni po przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, wystąpi o udzielenie mu, bezpośrednio po urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze.

5.²²⁾ Funkcjonariuszowi, który z uwagi na wniosek złożony w trybie ust. 3 albo 4 otrzymał 80% uposażenia, o którym mowa w ust. 3, w przypadku rezygnacji z urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze albo rezygnacji z urlopu rodzicielskiego w wymiarze, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przysługuje jednorazowe wyrównanie otrzymywanego uposażenia, o którym mowa w ust. 3, do wysokości 100%, pod warunkiem niepobrania uposażenia za okres odpowiadający okresom tych urlopów.

Art. 108b.²³⁾ 1. W okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim funkcjonariusz otrzymuje 80% uposażenia.

2. Zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) choroby funkcjonariusza, w tym niemożności wykonywania zajęć służbowych z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) oddawania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu okresowego badania lekarskiego dawców krwi;
- 3)²⁴⁾ konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym dzieckiem własnym lub małżonka funkcjonariusza, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 14. roku życia;
- 4)²⁴⁾ konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny; za członków rodziny uważa się małżonka, rodziców, rodzica dziecka funkcjonariusza, ojczyma, macochę, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku powyżej 14 lat, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z funkcjonariuszem w okresie sprawowania nad nimi opieki;
- 5)²⁴⁾ konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem własnym lub małżonka funkcjonariusza, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 8. roku życia, w przypadku:
  - a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157), lub dziennego opiekuna, sprawujących opiekę nad dzieckiem,
  - b) porodu lub choroby małżonka funkcjonariusza lub rodzica dziecka funkcjonariusza, stale opiekujących się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi lub rodzicowi sprawowanie opieki nad dzieckiem,
  - c) pobytu małżonka funkcjonariusza lub rodzica dziecka funkcjonariusza, stale opiekujących się dzieckiem, w szpitalu lub innym przedsiębiorstwie podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

3. Zwolnienie od zajęć służbowych z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki, o której mowa w ust. 2 pkt 3 i 5, przysługuje przez okres nie dłuższy niż 60 dni w roku kalendarzowym, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 – przez okres nie dłuższy niż 14 dni w roku kalendarzowym, przy czym okresy te łącznie nie mogą przekroczyć 60 dni w roku kalendarzowym.

4. Przepis ust. 3 stosuje się bez względu na liczbę dzieci i innych członków rodziny wymagających opieki.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 693, 995, 1217, 1240, 1268, 1302, 1359, 1735 i 1830 oraz z 2016 r. poz. 195.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

²³⁾ Dodany przez art. 4 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1066 i 1735), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.; wszedł w życie z dniem 14 sierpnia 2015 r.

5. Jeżeli zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby,
- 2) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- 3) wypadku w drodze do miejsca pełnienia służby lub w drodze powrotnej ze służby,
- 4) choroby przypadającej w czasie ciąży,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów,
- 6) oddania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu badania lekarskiego dawców krwi,
- 7)²⁵⁾ przebywania na obserwacji w podmiocie leczniczym w wyniku skierowania przez komisję lekarską

– zachowuje on prawo do 100% uposażenia.

6. Prawo do 100% uposażenia przysługuje również wtedy, gdy funkcjonariusz został zwolniony od zajęć służbowych:

- 1) w wyniku popełnienia przez inną osobę umyślnego czynu zabronionego w związku z wykonywaniem przez funkcjonariusza czynności służbowych, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ;
- 2) na skutek czynów o charakterze bohaterskim dokonanych w szczególnie niebezpiecznych warunkach, z wykazaniem wyjątkowej odwagi, z narażeniem życia lub zdrowia, w obronie prawa, nienaruszalności granic państwowych, życia, mienia lub bezpieczeństwa obywateli.

7. Związek zwolnienia od zajęć służbowych z czynami, o których mowa w ust. 6 pkt 2, stwierdza, w drodze decyzji, przełożony funkcjonariusza.

8. Od decyzji, o której mowa w ust. 7, funkcjonariuszowi przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

Art. 108c.²³⁾ Okres przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione zgodnie z art. 55 ust. 1 i art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa albo wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 tej ustawy, z tym że:²⁶⁾

- 1) przyczynę niezdolności do służby wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do służby wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku zgodnie z przepisem art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 108b ust. 2 pkt 2 – zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi;
- 3) przyczynę niezdolności, o której mowa w art. 108b ust. 2 pkt 5 lit. a – oświadczenie funkcjonariusza;
- 4) w przypadkach, o których mowa w art. 108b ust. 2 pkt 5 lit. b i c – zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza na zwykłym druku;
- 5) w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Art. 108d.²⁷⁾ 1. Doręczenie zaświadczenia lekarskiego odbywa się przy wykorzystaniu profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, na zasadach określonych w tej ustawie. Szef Biura Ochrony Rządu wykorzystuje lub tworzy profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

²⁵⁾ Dodany przez art. 56 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

²⁶⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

²⁷⁾ Dodany przez art. 4 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 5; w brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

2. Wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w art. 55a ust. 7 tej ustawy, albo zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku w przypadkach, o których mowa w art. 108b ust. 2 pkt 5 lit. b i c oraz w art. 108c pkt 1, funkcjonariusz jest obowiązany dostarczyć przełożonemu w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

3. Zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi albo decyzję, o której mowa w art. 108c pkt 5, funkcjonariusz jest obowiązany dostarczyć właściwemu przełożonemu w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

4. Oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w art. 108b ust. 2 pkt 5 lit. a, funkcjonariusz jest obowiązany złożyć przełożonemu w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

5. W przypadku niedopełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 2–4, nieobecność w służbie w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim uznaje się za nieobecność nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, oświadczenia albo decyzji nastąpiło z przyczyn niezależnych od funkcjonariusza.

Art. 108e.²³⁾ 1. Prawidłowość orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby, prawidłowość wykorzystania zwolnienia lekarskiego, spełnienie wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich oraz oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 108c pkt 3, może podlegać kontroli.

2. Kontrolę przeprowadzają:

- 1) komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych – w zakresie prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby oraz prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego;
- 2) przełożony funkcjonariusza – w zakresie prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego i spełnienia wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich oraz w zakresie oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 108c pkt 3.

3. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone nieprawidłowe wykorzystanie zwolnienia lekarskiego, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

4. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 108c pkt 3, zostało złożone niezgodnie z prawdą, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

5. Jeżeli w wyniku kontroli komisja lekarska ustali datę ustania niezdolności do służby wcześniejszą niż data orzeczona w zaświadczeniu lekarskim, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za okres od tej daty do końca zwolnienia.

6. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że zwolnienie lekarskie zostało sfałszowane, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

7. Kontrola prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich polega na ustaleniu, czy funkcjonariusz w okresie orzeczonej niezdolności do służby, w tym sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny, nie wykorzystuje zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem, a w szczególności czy nie wykonuje pracy zarobkowej.

8.²⁸⁾ Kontrola oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 108c pkt 3, polega na ustaleniu, czy nastąpiło nieprzewidziane zamknięcie żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których uczęszcza dziecko funkcjonariusza, lub na ustaleniu, czy niania lub dzienny opiekun dziecka przebywali na zwolnieniu lekarskim.

9. Kontrolę prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego oraz oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 108c pkt 3, przeprowadza osoba upoważniona przez przełożonego funkcjonariusza.

10. W razie stwierdzenia w trakcie kontroli, że funkcjonariusz wykonuje pracę zarobkową albo wykorzystuje zwolnienie lekarskie w inny sposób niezgodny z jego celem, osoba kontrolująca sporządza protokół, w którym podaje, na czym polegało nieprawidłowe wykorzystanie zwolnienia lekarskiego.

11. W razie stwierdzenia w trakcie kontroli, że oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 108c pkt 3, nie jest zgodne z prawdą, osoba kontrolująca sporządza protokół.

12. Protokół przedstawia się funkcjonariuszowi w celu wniesienia do niego ewentualnych uwag. Wniesienie uwag funkcjonariusz potwierdza własnoręcznym podpisem.

13. Na podstawie ustaleń zawartych w protokole przełożony stwierdza utratę prawa do uposażenia za okres, o którym mowa w ust. 3 lub 4. Przepis stosuje się odpowiednio w przypadku zawiadomienia przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w wyniku przeprowadzenia przez tę komisję kontroli o nieprawidłowościach w wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 24; wszedł w życie z dniem 14 sierpnia 2015 r.

14. Od decyzji, o której mowa w ust. 13, funkcjonariuszowi przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

15. Kontrola wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich polega na sprawdzeniu, czy zaświadczenie:

- 1) nie zostało sfalszowane;
- 2) zostało wydane zgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich.

16. Jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 15 pkt 1, zachodzi podejrzenie, że zaświadczenie lekarskie zostało sfalszowane, przełożony występuje do lekarza, który wystawił zaświadczenie lekarskie, o wyjaśnienie sprawy.

17. W razie podejrzenia, że zaświadczenie lekarskie zostało wydane niezgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, przełożony występuje o wyjaśnienie sprawy do terenowej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 108f.²³⁾ 1. Podstawę uposażenia, o którym mowa w art. 108b, stanowi uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, przysługujące funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności lub ich wysokość.

2. Przy obliczaniu uposażenia za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim przyjmuje się, że uposażenie za jeden dzień przebywania na zwolnieniu lekarskim stanowi 1/30 uposażenia, o którym mowa w art. 108b.

3. W przypadku gdy funkcjonariusz pobrał już uposażenie za okres, w którym przebywał na zwolnieniu lekarskim, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

4. Funkcjonariuszowi, który przebywał na zwolnieniu lekarskim w ostatnim miesiącu pełnienia służby, potrąca się odpowiednią część uposażenia z należności przysługujących mu z tytułu zwolnienia ze służby albo funkcjonariusz ten zwraca odpowiednią część uposażenia w dniu ustania stosunku służbowego.

Art. 108g.²³⁾ 1. Środki finansowe uzyskane z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim przeznacza się w całości na nagrody za wykonywanie zadań służbowych w zastępstwie funkcjonariuszy przebywających na zwolnieniach lekarskich.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, zwiększają fundusz na nagrody i zapomogi.

3. Rozdział środków finansowych, o których mowa w ust. 1, odbywa się po zakończeniu okresu rozliczeniowego, trwającego nie krócej niż miesiąc kalendarzowy i nie dłużej niż 3 miesiące kalendarzowe, przy czym wybór okresu rozliczeniowego uzależnia się od wielkości środków finansowych uzyskanych z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy.

Art. 108h.²³⁾ Zmniejszenia wysokości uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru należności, o których mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1, 3 i 5 oraz art. 107 ust. 1.

Art. 108i.²³⁾ 1. Szef BOR sporządza roczne zestawienie zbiorcze przyczyn przebywania funkcjonariuszy na zwolnieniach lekarskich, które przekazuje ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w terminie do końca marca następnego roku.

2. W zestawieniu, o którym mowa w ust. 1, wskazuje się łączny okres przebywania funkcjonariuszy na zwolnieniach lekarskich, z uwzględnieniem podziału na przyczyny wskazane w art. 108b ust. 2, 5 i 6, oraz średni okres przebywania funkcjonariusza na zwolnieniu lekarskim, w tym średnią roczną liczbę godzin niewykonywania obowiązków przez funkcjonariusza.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zestawienia, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze potrzebę zapewnienia przejrzystości informacji zawartych w zestawieniu.

Art. 109. 1. Funkcjonariuszowi, który został zawieszony w czynnościach służbowych w związku z wszczętym postępowaniem dyscyplinarnym, postępowaniem przed organem właściwego samorządu zawodowego albo postępowaniem karnym, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia według stanowiska służbowego oraz wypłatę dodatków.

2. Funkcjonariuszowi, który został tymczasowo aresztowany w związku z wszczętym postępowaniem karnym, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków.

3. W przypadku uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania funkcjonariuszowi wypłaca się zawieszoną część uposażenia, chociażby nawet został już zwolniony ze służby, jeżeli:

- 1) postępowanie dyscyplinarne zostało zakończone, a funkcjonariuszowi nie została wymierzona kara dyscyplinarna wydalenia ze służby lub nie został obniżony stopień;

- 2) postępowanie przed organem właściwego samorządu zawodowego zostało zakończone, a funkcjonariuszowi nie została wymierzona kara zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu lub specjalności zawodowej;
- 3) postępowanie karne zostało umorzone albo funkcjonariusz został uniewinniony prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 110. 1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił swoje miejsce służbowe lub poza nim pozostaje, zawiesza się wypłatę uposażenia. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną wypłaca się funkcjonariuszowi zawieszone uposażenie.

2. Za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności funkcjonariusz traci prawo do 1/30 części uposażenia miesięcznego. Odpowiednią kwotę potrąca się przy najbliższej wypłacie uposażenia.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie stwierdzenia zawinionej przez funkcjonariusza niemożności pełnienia obowiązków służbowych.

Art. 111. 1. Z uposażenia funkcjonariusza dokonuje się potrąceń na podstawie:

- 1) tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych;
- 2) prawomocnych orzeczeń o wymierzeniu kary pieniężnej oraz o ustaleniu kosztów postępowania, wydanych w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 3) dobrowolnych obciążeń uposażenia z tytułu:
  - a) zobowiązań do zapłaty odszkodowania,
  - b) zobowiązań wobec koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych,
  - c) świadczeń socjalnych;
- 4) odrębnych przepisów.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do potrąceń z uposażenia i innych należności pieniężnych przysługujących funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby.

Art. 112. 1. Egzekucja z uposażenia funkcjonariusza na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych następuje odpowiednio według przepisów o egzekucji sądowej lub egzekucji administracyjnej.

2. Potrąceń na podstawie dobrowolnych obciążeń uposażenia, o których mowa w art. 111 ust. 1 pkt 3, i szczególnych przepisów ustawowych dokonuje się w wysokości ustalonej przez funkcjonariusza w jego zobowiązaniu lub w przepisach szczególnych, niezależnie od potrąceń dokonywanych na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych.

3. Kwota uposażenia równa kwocie najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy ustalonego przez ministra właściwego do spraw pracy na podstawie Kodeksu pracy jest wolna od potrąceń, z wyjątkiem potrąceń z tytułu świadczeń alimentacyjnych.

Art. 113. 1. Z odprawy przysługującej funkcjonariuszowi mogą być dokonywane potrącenia na zaspokojenie:

- 1) zaległych świadczeń alimentacyjnych – na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych;
- 2) roszczeń z tytułu szkody – na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych lub administracyjnych albo dobrowolnych zobowiązań do zapłaty odszkodowania;
- 3) zobowiązań funkcjonariuszy wobec koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych – na podstawie dobrowolnego obciążenia uposażenia przez funkcjonariusza.

2. Przy zbiegu należności potrąceń dokonuje się w kolejności określonej w ust. 1. Potrącenia nie mogą przekraczać łącznie połowy należnej odprawy.

Art. 114. 1. Przepisów art. 111–113 nie stosuje się przy potrącaniu z przysługujących funkcjonariuszowi uposażenia lub odprawy:

- 1) zaliczek pobranych do rozliczenia;
- 2) należności z tytułu opłat za świadczenia w naturze.

2. Należności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, potrąca się z uposażenia i odprawy w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Art. 115. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, warunki i tryb otrzymywania uposażenia i innych należności pieniężnych przez funkcjonariuszy i inne osoby uprawnione w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Rozdział 9

Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy

Art. 116. Funkcjonariusz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnione przestępstwa i wykroczenia, niezależnie od odpowiedzialności karnej.

Art. 117. 1. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.

2. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte na wniosek sądu lub prokuratora, osoby, o których mowa w art. 123 ust. 1–3, informują sąd lub prokuratora o wyniku postępowania.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli sąd nakazał wymierzenie kary dyscyplinarnej funkcjonariuszowi, nie określając jednak jej rodzaju.

Art. 118. 1. Funkcjonariuszowi mogą być wymierzane następujące kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z ostrzeżeniem;
- 4) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 5) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe;
- 6) obniżenie stopnia;
- 7) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby;
- 8) wydalenie ze służby.

2. (uchylony)

3. W stosunku do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej oprócz kar wymienionych w ust. 1 można stosować zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania.

4. W uzasadnionych przypadkach można łączyć karę wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oraz karę wydalenia ze służby z karą obniżenia stopnia.

Art. 119. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego wiadomości o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego uzasadniającego wszczęcie postępowania.

2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 1 roku od dnia popełnienia czynu, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku gdy czyn, o którym mowa w ust. 1, stanowi jednocześnie przestępstwo, przedawnienie karalności dyscyplinarnej następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa.

Art. 120. (uchylony)

Art. 121. (uchylony)

Art. 122. 1. Za czyny, za które w myśl odrębnych przepisów właściwe organy są uprawnione do nakładania kar porządkowych, funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.

2. W przypadkach gdy właściwe organy są uprawnione do stosowania grzywny w celu przymuszenia, funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.

3. O wszczęcie postępowania dyscyplinarnego organy, o których mowa w ust. 1 i 2, występują do Szefa BOR.

Art. 123. 1. Szefowie komórek organizacyjnych BOR wymierzają kary dyscyplinarne, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Szef BOR wymierza kary dyscyplinarne w stosunku do oficerów.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych wymierza kary dyscyplinarne w stosunku do Szefa BOR i jego zastępców.

4. Prawo do obrony obwinionego jest realizowane w szczególności przez powołanie obrońcy. Obrońcą może być funkcjonariusz lub pracownik BOR albo adwokat lub radca prawny.

5. Postępowanie dyscyplinarne jest jednoinstancyjne.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przeprowadzania postępowania dyscyplinarnego, z uwzględnieniem sposobu ustalania stanu faktycznego i oceniania materiału dowodowego, wymierzania kar i ich wykonywania oraz osób uprawnionych do wymierzania kar i ich wykonywania, a także z uwzględnieniem zatarcia i nadzoru nad orzecznictwem dyscyplinarnym.

7. Na orzeczenie kończące postępowanie dyscyplinarne funkcjonariuszowi przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Rozdział 10

Przepisy karne

Art. 124. 1. Kto, odbywając służbę kandydacką w BOR, uporczywie nie wykonuje lub odmawia wykonania poleceń w sprawach służbowych albo wykonuje polecenie niezgodnie z jego treścią,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Ściganie przestępstwa następuje na wniosek Szefa BOR.

Art. 125. 1. Kto, odbywając służbę kandydacką w BOR, samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych lub samowolnie poza nim pozostaje,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Kto, odbywając służbę kandydacką w BOR, samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych na czas do czternastu dni kalendarzowych lub przez taki czas samowolnie poza nim pozostaje,

podlega karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Ściganie przestępstwa określonego w ust. 1 następuje na wniosek Szefa BOR.

Art. 126. Kto, odbywając służbę kandydacką w BOR, w celu trwałego uchylenia się od służby opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych lub w takim celu poza nim pozostaje,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Rozdział 11

Ochrona Sejmu i Senatu

Art. 127. 1. Ochrona Sejmu i Senatu polega na:

- 1) ochronie obiektów i urządzeń pozostających w zarządzie Kancelarii Sejmu;
- 2) zapewnianiu – w zakresie niezastrzeżonym dla BOR – bezpieczeństwa osób przebywających w obiektach, o których mowa w pkt 1, oraz w miejscach odbywania posiedzeń;
- 3) kontroli uprawnień do przebywania w obiektach, o których mowa w pkt 1, oraz wydawaniu przepustek uprawniających do przebywania w tych obiektach, a także zapewnianiu w nich porządku;
- 4) wykonywaniu zarządzeń porządkowych Marszałka Sejmu wydanych na podstawie regulaminu Sejmu;
- 5) współuczestnictwie w prowadzeniu działań w zakresie rozpoznania pirotechniczno-radiologicznego w obiektach, o których mowa w pkt 1, oraz podejmowaniu działań zmierzających do neutralizacji zagrożeń w tych obiektach;
- 6) wykonywaniu, zgodnie z odrębnymi przepisami, zadań w dziedzinie obrony cywilnej, a także ochrony przeciwpożarowej;
- 7) konwojowaniu wartości pieniężnych, mienia i dokumentów.

2. Zadania w zakresie ochrony Sejmu i Senatu wykonują strażnicy Straży Marszałkowskiej, umundurowanej formacji podległej Marszałkowi Sejmu.

3. Strażnicy Straży Marszałkowskiej wykonują również zadania reprezentacyjne, w szczególności w ceremoniale powitań i pożegnań podczas wizyt parlamentarnych oraz asystach honorowych.

3a. Marszałek Sejmu może, w drodze zarządzenia, nadać Straży Marszałkowskiej sztandar oraz określić jego wzór.

4. Ochrona Senatu wykonywana jest przez Straż Marszałkowską w zakresie ustalonym przez Marszałka Sejmu z Marszałkiem Senatu.

Art. 127a. 1. Strażnikiem Straży Marszałkowskiej może być osoba posiadająca obywatelstwo polskie, korzystająca z pełni praw publicznych, posiadająca co najmniej średnie wykształcenie, niekarana za popełnienie przestępstwa, ciesząca

się nieposzlakowaną opinią, posiadającą zdolność fizyczną oraz psychiczną do wykonywania zadań strażnika Straży Marszałkowskiej, dopuszczona do posiadania broni palnej i mająca uregulowany stosunek do służby wojskowej.

2. Osoba posiadająca kwalifikacje pożarnicze uzyskane na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1340, z późn. zm.²⁹⁾) nie musi spełniać wymogu dopuszczenia do posiadania broni palnej.

3. Przyjęcie kandydata do pracy w Straży Marszałkowskiej poprzedza się postępowaniem kwalifikacyjnym, na które składa się:

- 1) przyjęcie kwestionariusza osobowego, a także dokumentów stwierdzających wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz zawierających dane o uprzednim zatrudnieniu;
- 2) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej;
- 3) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do pracy w Straży Marszałkowskiej;
- 4) przeprowadzenie testu sprawności fizycznej;
- 5) sprawdzenie w ewidencjach, rejestrach i kartotekach prawdziwości danych zawartych w kwestionariuszu osobowym kandydata do pracy.

4. Szef Kancelarii Sejmu może wyrazić zgodę na zatrudnienie na stanowisku strażnika Straży Marszałkowskiej, przez okres nie dłuższy niż 15 miesięcy, osoby, która nie spełnia wymogu dopuszczenia do posiadania broni palnej lub posiadania kwalifikacji pożarniczych, o których mowa w ust. 2.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po porozumieniu z Szefem Kancelarii Sejmu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na strażników Straży Marszałkowskiej, zakres i sposób przeprowadzania testu sprawności fizycznej oraz sposób sprawdzania wymogów posiadania obywatelstwa polskiego, korzystania z pełni praw publicznych i niekaralności za popełnienie przestępstwa,
- 2) zakres i sposób przeprowadzania testu sprawności fizycznej strażników Straży Marszałkowskiej

– mając na względzie specyfikę zadań związanych z ochroną Sejmu i Senatu oraz kategorie wiekowe strażników Straży Marszałkowskiej.

6. Strażnicy Straży Marszałkowskiej oraz kandydaci na strażników Straży Marszałkowskiej podlegają obowiązkowym badaniom psychologicznym.

7. Minister właściwy do spraw zdrowia, po porozumieniu z Szefem Kancelarii Sejmu określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb przeprowadzania badań psychologicznych osób, o których mowa w ust. 6, oraz podmioty uprawnione do przeprowadzania badań psychologicznych, uwzględniając potrzebę prawidłowego stwierdzenia przez psychologa istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności strażnika Straży Marszałkowskiej.

Art. 127b. Koszty przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, o którym mowa w art. 127a, ponosi Kancelaria Sejmu.

Art. 128. 1. Przy wykonywaniu zadań w zakresie ochrony, o której mowa w art. 127, strażnikom Straży Marszałkowskiej:

- 1) przysługują odpowiednio uprawnienia funkcjonariuszy BOR określone w art. 13 ust. 1 pkt 1–5 oraz ust. 2–7, stosowane w okolicznościach i na warunkach określonych w tych przepisach oraz przepisach wydanych na ich podstawie;
- 2) przysługuje prawo użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3–5, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 8–14 tej ustawy.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, pkt 3 lit. a i pkt 4 lit. a oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3, 5 i 6 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, strażnicy Straży Marszałkowskiej mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

2a. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

²⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1351, z 2014 r. poz. 502, 616 i 1822 oraz z 2015 r. poz. 881, 1045, 1066, 1098, 1217, 1268, 1434, 1505 i 1890.

3. (uchylony)

3a. W zakresie zasad dopuszczenia strażników Straży Marszałkowskiej do posiadania broni stosuje się art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576, z 2013 r. poz. 829, z 2014 r. poz. 295 oraz z 2015 r. poz. 1505).

4. Strażnik Straży Marszałkowskiej podczas wykonywania czynności służbowych korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

5. Strażnik Straży Marszałkowskiej podczas wykonywania czynności służbowych jest obowiązany nosić umundurowanie oraz odznakę strażnika.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po porozumieniu z Szefem Kancelarii Sejmu, określi, w drodze rozporządzenia, wzór umundurowania oraz odznaki strażnika Straży Marszałkowskiej, przy wykorzystaniu tradycyjnych elementów ubioru oraz odznak i oznak stosowanych przez Straż Marszałkowską.

Art. 129. 1. Straż Marszałkowska jako komórka organizacyjna Kancelarii Sejmu jest bezpośrednio nadzorowana przez Szefa Kancelarii Sejmu.

2. Strażą Marszałkowską kieruje Komendant Straży Marszałkowskiej przy pomocy swojego zastępcy, którzy są powoływani i odwoływani przez Szefa Kancelarii Sejmu.

3. Organizację wewnętrzną i szczegółowy tryb działania Straży Marszałkowskiej określi, w drodze zarządzenia, Marszałek Sejmu.

3a. Do Straży Marszałkowskiej w zakresie zasad posiadania broni stosuje się odpowiednio przepisy art. 29 oraz art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki posiadania, ewidencjonowania i przechowywania przez Straż Marszałkowską broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego, z uwzględnieniem specyfiki działania Straży Marszałkowskiej oraz sposobów uniemożliwienia dostępu do broni oraz tych środków osobom trzecim.

Rozdział 12

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 130–138. (pominięte)

Art. 139. 1. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu wejścia w życie ustawy służbę w Jednostce Wojskowej Nr 1004 – Biuro Ochrony Rządu stają się z mocy prawa funkcjonariuszami BOR, chyba że w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy złożą pisemne oświadczenie, że nie wyrażają na to zgody.

2. Żołnierze zawodowi pełniący służbę w Jednostce Wojskowej Nr 1004 – Biuro Ochrony Rządu, którzy złożyli oświadczenie woli, o którym mowa w ust. 1, przechodzą do dyspozycji Ministra Obrony Narodowej za jego zgodą. Minister właściwy do spraw wewnętrznych zwalnia ze służby żołnierzy zawodowych, którzy nie podejmą służby w BOR lub nie przejdą do dyspozycji Ministra Obrony Narodowej.

3. Funkcjonariuszom, którzy podejmują służbę w BOR w trybie określonym w ust. 1:

- 1) czas pełnienia zawodowej służby wojskowej wlicza się do okresu służby w BOR w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tą służbą, a w szczególności nabytych praw do zaopatrzenia emerytalnego na zasadach obowiązujących w dniu powołania do służby w Jednostce Wojskowej Nr 1004 – Biuro Ochrony Rządu, z zastrzeżeniem *art. 62*;
- 2) nie przysługują należności w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej.

4. Funkcjonariusze, o których mowa w ust. 1, nieposiadający wykształcenia średniego są obowiązani do uzupełnienia tego wykształcenia w terminie 5 lat.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może osobom przyjętym do pełnienia służby w BOR zaliczyć na ich prośbę do wysługi lat w BOR okresy zatrudnienia w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych lub Ministerstwie Obrony Narodowej.

Art. 140. 1. Osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej skierowaną za jej zgodą do służby w BOR mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.³⁰⁾).

³⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1220, 1224, 1830, 2183 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 178.

2. Funkcjonariusze w służbie kandydackiej mogą pełnić służbę ochronną, prowadzić działania ochronne i wykonywać czynności administracyjno-porządkowe. Funkcjonariusze ci pełnią służbę w systemie skoszarowanym.

3. Przepisy rozdziałów 4–6, 8 i 9 dotyczące funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej stosuje się również do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, z wyjątkiem art. 27, art. 30a, art. 65, art. 68, art. 102–104 oraz art. 122.

3a. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 15 dni roboczych, po upływie 6 miesięcy służby.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację służby, o której mowa w ust. 1, oraz sposób jej pełnienia, z uwzględnieniem czasu pełnienia służby, o której mowa w ust. 1, oraz porządku dnia.

Art. 141. 1. Osobę, która odbyła służbę kandydacką w BOR i posiada bardzo dobrą opinię służbową, Szef BOR, na jej wniosek, może mianować funkcjonariuszem w służbie przygotowawczej BOR.

2. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza 3 miesięcy.

Art. 142. 1. Żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową w Jednostce Wojskowej Nr 1004 – Biuro Ochrony Rządu z chwilą wejścia w życie ustawy stają się funkcjonariuszami w służbie kandydackiej BOR, chyba że złożą pisemne oświadczenie, iż nie wyrażają na to zgody.

2. Żołnierze, którzy nie wyrażą zgody, o której mowa w ust. 1, pełnią nadal zasadniczą służbę wojskową. W stosunku do tych żołnierzy stosuje się przepisy wojskowe.

3. Funkcjonariusze są uprawnieni do wydawania rozkazów podległym im żołnierzom służby zasadniczej.

4. Uprawnienia przełożonych dyscyplinarnych przysługują funkcjonariuszom:

- 1) w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym w pierwszej instancji – szefom komórek organizacyjnych BOR, w których służbę odbywają żołnierze służby zasadniczej;
- 2) w postępowaniu odwoławczym – przełożonym szefów komórek organizacyjnych, o których mowa w pkt 1.

5. Okres odbytej zasadniczej służby wojskowej wlicza się do okresu służby kandydackiej.

6. Okres służby kandydackiej traktuje się jako okres odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Art. 143. 1. Osobne kwatery stałe pozostające w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub podległych mu organów, przydzielone żołnierzom zawodowym Jednostki Wojskowej Nr 1004 – Biuro Ochrony Rządu, którzy zostali funkcjonariuszami BOR, stają się, z mocy prawa, lokalami w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Jeżeli norma zaludnienia przydzielonej osobnej kwatery stałej, o której mowa w ust. 1, jest wyższa od normy zaludnienia przysługującej osobie wymienionej w ust. 1 jako funkcjonariuszowi, osoba ta zachowuje prawo do tej normy w zajmowanym dotychczas lokalu.

3. Uprawnienia nabyte na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 207) przez żołnierzy zawodowych Jednostki Wojskowej 1004 – Biuro Ochrony Rządu, którzy zostali funkcjonariuszami BOR, stają się, z mocy prawa, uprawnieniami mieszkaniowymi funkcjonariuszy BOR w rozumieniu niniejszej ustawy.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się także do osób, o których mowa w ust. 1, jeżeli osoby te uzyskały policyjne zaopatrzenie emerytalne.

5.³¹⁾ W stosunku do funkcjonariuszy, którzy poprzednio byli żołnierzami zawodowymi i otrzymali osobne kwatery stałe, z zastrzeżeniem ust. 1–4, stosuje się przepisy ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. poz. 1322 i 1830) w zakresie sprzedaży lokali mieszkalnych.

Art. 143a. W stosunku do funkcjonariuszy BOR, którzy uzyskali zaopatrzenie emerytalne na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. poz. 210, z późn. zm.³²⁾), organem właściwym do podejmowania decyzji w sprawach mieszkaniowych wynikających z odrębnych przepisów jest Szef BOR.

Art. 144. 1. Jednostki wojskowe podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, zwane dalej „jednostkami wojskowymi”, podlegają likwidacji do dnia 31 grudnia 2001 r.

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 114 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. poz. 1322), która weszła w życie z dniem 1 października 2015 r.

³²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1985 r. poz. 85 i 181, z 1989 r. poz. 190 i 192, z 1990 r. poz. 206 i 540 oraz z 1992 r. poz. 254.

2. W terminie określonym w ust. 1 jednostki wojskowe zostają podporządkowane ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Jednostki wojskowe w okresie likwidacji mogą wykonywać zadania w zakresie ochrony osób oraz obiektów o szczególnym znaczeniu.

4. W razie ogłoszenia mobilizacji w czasie wojny jednostki wojskowe stają się z mocy prawa częścią Sił Zbrojnych.

Art. 145. 1. Żołnierzom jednostek wojskowych przysługują uprawnienia funkcjonariuszy Policji określone w art. 15 ust. 1 pkt 1, 3 i 5–7, w art. 16 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz 4 i 5, a także w art. 17 ust. 1 pkt 1–8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn. zm.³³⁾), jeżeli wykonują zadania w zakresie niezbędnym do ochrony osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz osób, które ze względu na dobro państwa należy objąć ochroną, ochrony delegacji państw obcych przebywających na terenie Polski, a także ochrony i zapewnienia należytego funkcjonowania urzędów i obiektów o szczególnym znaczeniu.

2. Do postępowania przy wykonywaniu działań, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące funkcjonariuszy Policji.

Art. 146. 1. Żołnierze zawodowi jednostek wojskowych, z którymi do dnia 31 grudnia 2001 r. nie rozwiązano stosunku służbowego, przechodzą do dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Żołnierze, o których mowa w ust. 1, mogą przejść do dyspozycji Ministra Obrony Narodowej za jego zgodą.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych zwalnia z zawodowej służby wojskowej żołnierzy, którzy w terminie określonym w ust. 1 nie przejdą do dyspozycji Ministra Obrony Narodowej.

Art. 147. Funkcjonariusze, którzy w dniu wejścia w życie ustawy pobierają równoważnik za brak kwatery przyznany na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, zachowują prawo do jego otrzymywania do czasu zrealizowania uprawnień wynikających z art. 81 i art. 83 ust. 1 pkt 2.

Art. 148. Postępowania dyscyplinarne wszczęte przed wejściem w życie niniejszej ustawy prowadzi się na podstawie jej przepisów oraz przepisów wydanych na jej podstawie.

Art. 149. (pominięty)

Art. 150. Traci moc ustawa z dnia 22 grudnia 1999 r. o czasowym podporządkowaniu niektórych jednostek wojskowych (Dz. U. z 2000 r. poz. 6 i 1268).

Art. 151. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia³⁴⁾.

³³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 529, 1045, 1066, 1217, 1268, 1890, 2023 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 147.

³⁴⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 30 marca 2001 r.